

Program na podporu navýšení kapacit veřejných vysokých škol v učitelských, speciálně pedagogických a psychologických studijních programech na období 2026–2037

1. Úvod

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) jako vrcholný orgán ústřední správy v oblasti vzdělávání v rámci své kompetence zodpovídá za dostatečné pokrytí společenských potřeb ve všech oblastech fungování společnosti odbornými pracovníky s potřebnou úrovní odborných kompetencí.

V oblasti vysokoškolského vzdělávání je zajištění této úlohy specifické v tom smyslu, že směrem k veřejným vysokým školám (dále jen „VVŠ“) lze postupovat pouze s respektováním jejich samosprávné působnosti vymezené zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o vysokých školách“). Zde je v § 6 mezi aktivitami patřícími do samosprávné působnosti VVŠ uvedeno mimo jiné:

„b) určování počtu přijímaných uchazečů¹ o studium, podmínek pro přijetí ke studiu a rozhodování v přijímacím řízení,

c) tvorba a uskutečňování studijních programů“.

Na realizaci studia, zajišťovaného v rámci takto postavených podmínek, má VVŠ nárok na příspěvek ze státního rozpočtu, resp. na dotaci na rozvoj VVŠ.

Uvedený systém přes obecně vysokou míru schopnosti zajišťovat společenské potřeby v oblasti produkce kvalifikovaných odborníků nemusí ve výjimečných případech tyto požadavky zcela naplňovat.

Za této situace musí nastoupit intervence MŠMT. Obecné principy postupu pro zajišťování společenských potřeb v oblasti vysokoškolského vzdělávání byly formulovány v dokumentu „Návrh budoucího financování vysokých škol s ohledem na očekávané společenské potřeby“ (e – klep: 1137/19), který byl předložen v roce 2019 vládě České republiky (dále jen „ČR“) jako vyžádaná informace o mechanismu zajišťování společenských potřeb v oblasti vysokoškolského vzdělávání v ČR.

Potřebnou podporu může MŠMT zajistit prakticky pouze formou finanční stimulace s využitím prvků kontraktového financování, realizovatelného podle novelizovaného § 18 zákona o vysokých školách², jímž je VVŠ vytvořen případný nárok na příspěvek na závazky k dosažení určitých výsledků ve vzdělávací a tvůrčí činnosti přijaté VVŠ v rámci programu schváleného vládou.

¹ Pojmy „uchazeč“, „student“, „absolvent“, „učitel“, „vzdělavatel“, „žák“ a podobné vždy zahrnují také „uchazečky“, „studentky“, „absolventky“, „učitelky“, „vzdělavatelky“ a „žákyně“. Generické maskulinum je v textu užíváno s ohledem na český jazykový úzus a v zájmu stručnosti a čitelnosti textu. Považujeme však za podstatné zdůraznit tuto jazykovou poznámku, a to také vzhledem k převaze žen-učitelek v regionálním školství.

² Zákon č. 52/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

V minulých letech již byly obdobné nástroje použity v případě vzdělávání lékařů, kde je cíleně podporováno navýšení studií ve studijním programu (dále jen „SP“) všeobecné lékařství (usnesení vlády ČR ze dne 4. září 2018 č. 563, k dlouhodobému finančnímu opatření k navýšení kapacit lékařských fakult) nebo veterinární SP (usnesení vlády ČR ze dne 19. července 2023 č. 543, o víceletém opatření na podporu vysokoškolského vzdělávání veterinárních specialistů. Nově, v červenci 2025, byl vládou ČR schválen program na podporu nelékařských zdravotnických SP (usnesení vlády ČR ze dne 9. července 2025 č. 535).

Tento předkládaný materiál je reakcí na neustále se zhoršující situaci v oblasti pedagogického a psychologického zajištění regionálního školství v ČR.

Navrhovaný **Program na podporu navýšení kapacit veřejných vysokých škol v učitelských, speciálně pedagogických a psychologických studijních programech na období 2026–2037 (dále jen „Program“)** se týká SP se zaměřením na učitelství a speciální pedagogiku (včetně logopedie), které jsou zařazeny prostřednictvím kódu SP do kategorie 0111 (pro SP mající v názvu spojení „speciální pedagogika“ nebo „logopedie“) a kategorie 0114 („učitelství s předmětovou specializací“) dle mezinárodní standardní klasifikace vzdělání ISCED, případně SP s jiným ISCED, pokud se bude prokazatelně jednat o SP vzdělávající budoucí učitele pro 2. stupeň základních škol a/nebo střední školy. **Dále se týká SP „Psychologie“** zařazeného dle ISCED do kategorie 0313 a SP „Logopedie“ s ISCED 0915. Podpora spočívá zejména ve vytvoření podmínek pro navýšení počtů studií³ zapsaných do prvních ročníků v rozsahu 10–50 % (s prioritizací psychologie, nedostatkových aprobačních učitelů⁴ a zohledněním regionálních rozdílů z hlediska pokrytí potřeby kvalifikovaných učitelů) s důrazem na udržení a další rozvoj kvality výuky v těchto programech. Součástí věcné náplně Programu jsou i opatření cílená na pedagogické zajištění výuky i praxe.

2. Zdůvodnění potřeby Programu

Učitelé mateřských, základních a středních škol

Nedostatek kvalifikovaných učitelů je v současné době podstatným a prohlubujícím se problémem, který výrazně komplikuje zajišťování kvalitní výuky zejména v základních (dále jen „ZŠ“) a středních školách (dále jen „SŠ“). Z dat Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, realizovaného MŠMT v roce 2025 (dále také jen „Mimořádné šetření ke stavu zajištění výuky“)⁵ vyplývá, že **ve školním roce 2024/2025 nemá v ČR v průměru 10,4 % učitelů odbornou pedagogickou kvalifikaci⁶**. Z těchto 10,4 % má 3,0 % učitelů předpoklad kvalifikace uznán ředitelem školy na dobu nejdéle 3 let dle § 9a zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 563/2004 Sb.“) a zbývajících 7,4 % učitelů je pak aktuálně zcela bez kvalifikace. **V součtu nemá odbornou kvalifikaci 16 469,3 úvazků učitelů.**

Jak ukazuje tabulka č. 1, v mateřských školách (dále jen „MŠ“) je podíl učitelů bez kvalifikace v současné chvíli relativně nejvyšší (což souvisí také s faktem, že ke kvalifikaci učitele MŠ

³ Do počtu studií je každý student započten tolikrát, kolik různých studií aktuálně studuje.

⁴ Za aprobovanou výuku je považována výuka, již realizuje učitel, který má odbornou pedagogickou kvalifikaci a zároveň vystudoval na vysoké škole studijní program s obsahovým zaměřením odpovídajícím charakteru vyučovaného předmětu.

⁵ Zpráva z mimořádného šetření je dostupná zde: <https://msmt.gov.cz/file/65003/>

⁶ V rámci tohoto celostátního průměru se však projevují znatelné meziregionální rozdíly. Největší podíl nekvalifikovaných učitelů se nachází ve Středočeském kraji (17,3 %), Praze (16,6 %) a v Karlovarském kraji (15,7 %), zatímco nejmenší podíl nekvalifikovaných učitelů je ve Zlínském (4,9 %), Moravskoslezském (6,3 %), Jihočeském (6,4 %), Olomouckém kraji (6,4 %) a Vysočině (6,4 %).

postačuje i středoškolské vzdělání), naopak na 1. i 2. stupni ZŠ je podíl učitelů bez kvalifikace relativně nejvyšší.

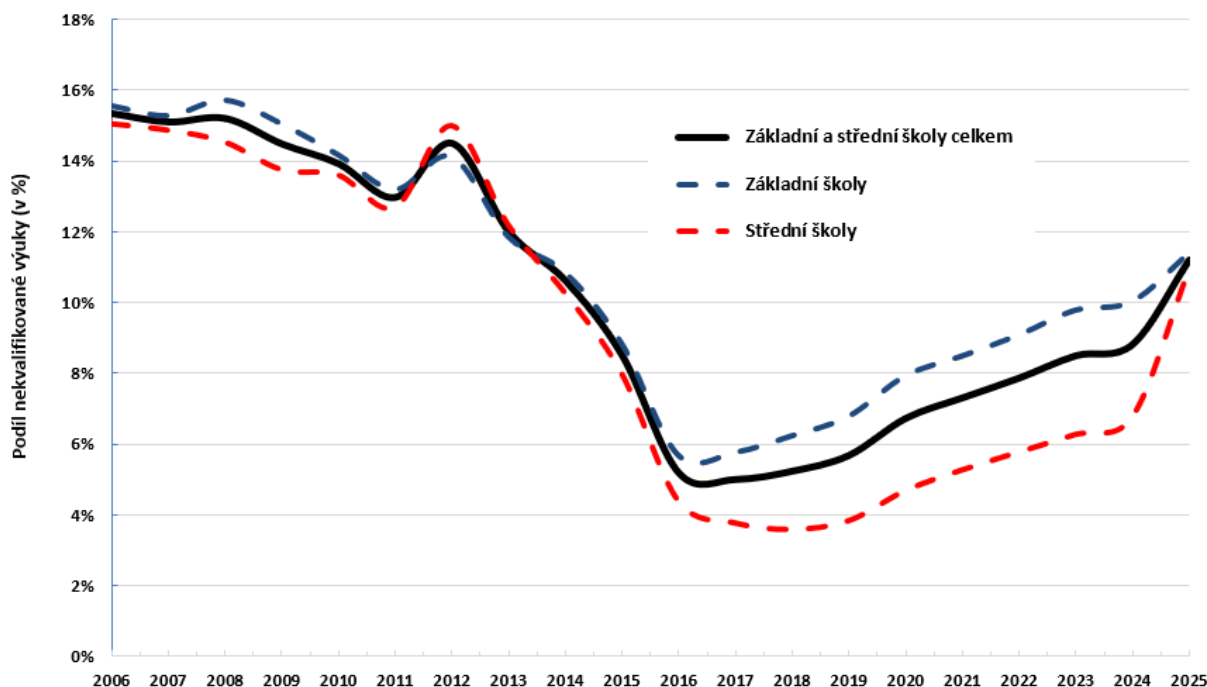
Tabulka č. 1: Podíl učitelů s odbornou kvalifikací a bez odborné kvalifikace dle stupně vzdělávání, 2025

Stupeň vzdělávání	Podíl učitelů s odbornou kvalifikací	Podíl učitelů bez odborné kvalifikace	Z učitelů bez odborné kvalifikace	
			Doplňuje si odbornou kvalifikaci	Nedoplňuje si odbornou kvalifikaci
MŠ	92,5 %	7,5 %	4,9 %	2,6 %
ZŠ – 1. stupeň	87,1 %	12,9 %	7,1 %	5,8 %
ZŠ – 2. stupeň	88,4 %	11,6 %	6,4 %	5,2 %
SŠ	90,6 %	9,4 %	4,9 %	4,5 %
Celkem	89,6 %	10,4 %	5,8 %	4,6 %

Zdroj: Data z Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, MŠMT 2025

Problém nedostatku kvalifikovaných učitelů se přitom kvůli zvyšující se poptávce po učitelích, pokračujícímu odchodu silných ročníků kvalifikovaných učitelů do důchodu a nedostatku nových absolventů učitelského studia již téměř celé desetiletí (po roce 2017) prohlubuje (viz graf č. 1).

Graf č.1: Podíl nekvalifikované výuky na ZŠ a SŠ, ČR 2006-2025

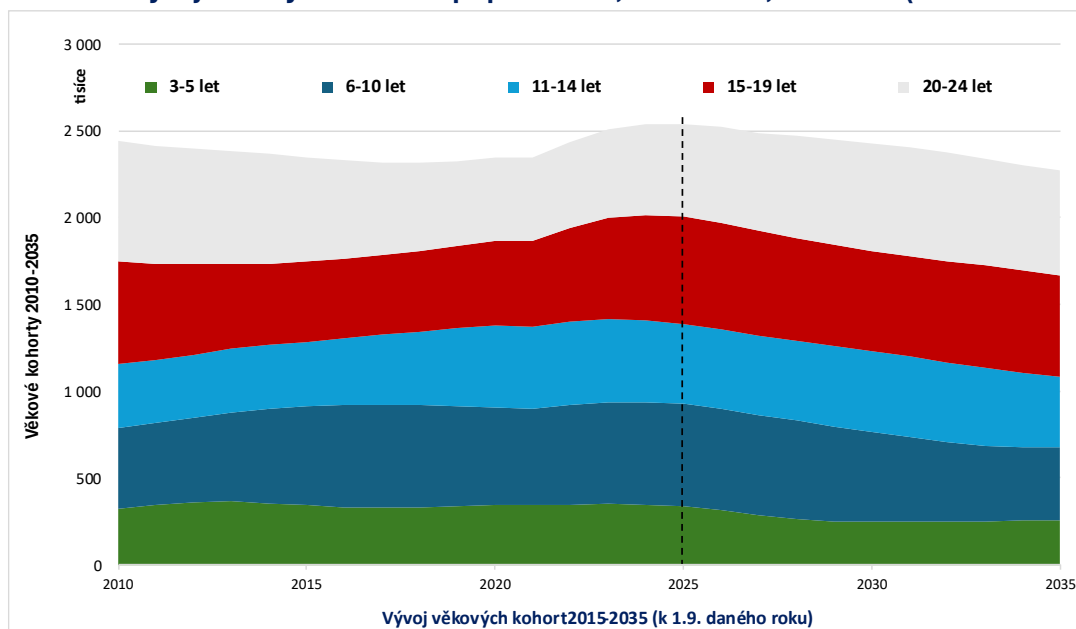

Pozn.: Graf ukazuje podíl nekvalifikované výuky, který je drobně odlišný od podílu nekvalifikovaných učitelů přepočtených na plně zaměstnané. Umožňuje nicméně každoroční srovnání.

Nedostatek kvalifikovaných učitelů je výrazně odlišný v závislosti na stupni vzdělávání, předmětové aprobaci, a také regionu. Situace bude navíc do budoucna zásadně ovlivněna

demografickým vývojem, ať už na straně počtu dětí a žáků, tak také s ohledem na věkovou strukturu učitelů. **Předkládaný Program proto jasně zohledňuje jak modelovaný demografický vývoj, tak také zásadní odlišnosti v závislosti na stupni vzdělávání, aprobačním zaměření učitelů a regionální situaci.** Graf č. 2 ukazuje model vývoje věkových kohort osob ve věku 2-24 let do roku 2035 (dle projekce Českého statistického úřadu, ČSÚ). Patrný je výrazný pokles ve věkových kohortách 3-5 let a 6-10 let. Projekce potřebného počtu kvalifikovaných učitelů do roku 2035 prezentované v tomto dokumentu vycházejí z výstupů projektu TQ01000439 „Nedostatek učitelů – jak jej identifikovat, řešit a předcházet mu?“, jehož hlavním řešitelem je Ing. Jan Koucký Ph.D. z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen „projekt TQ01000439“). V projekcích je zohledněn předpokládaný demografický vývoj, míra účasti žáků na vzdělávání (např. změny související s rušením odkladů školní docházky a další), vývoj počtu absolventů relevantních vysokoškolských studijních programů, míra nastupování absolventů do profese a jejich setrvávání v profesi, včetně odchodů na rodičovskou dovolenou, do důchodu a do jiných zaměstnání a další relevantní faktory.

Graf č. 2: Vývoj věkových kohort v populaci ČR, 2015-2035, v tisících (k 1.9. daného roku)

Zdroj: Skutečný stav do roku 2025 a demografický výhled ČSÚ, vizualizace projekt TQ01000439

I přes výše znázorněný demografický pokles se do roku 2035 podíl nekvalifikované výuky na 2. stupni ZŠ a ve SŠ, především v důsledku značného úbytku učitelů v ekonomicky aktivním věku, podle dostupných datových modelů⁷ ještě dále výrazně prohloubí a bez cílených opatření ze strany státu se do roku 2035 (podle zpracovaných predikcí) podíl nekvalifikovaných učitelů 2. stupně ZŠ a SŠ zvýší v celorepublikovém průměru až na 18,6 %. Naopak vlivem poklesu počtu dětí v MŠ a počtu žáků na 1. stupni ZŠ způsobených demografickým vývojem dojde do roku 2035 s vysokou pravděpodobností k výraznému snížení podílu nekvalifikovaných učitelů na těchto stupních vzdělávání. Přestože je tedy v současnosti situace na 1. stupni ZŠ z pohledu kvalifikovanosti učitelů relativně nejhorší, demografický vývoj do roku 2035 tuto situaci výrazně promění. Naproti tomu situace na 2. stupni ZŠ a ve SŠ se bude dle modelů do roku 2035 i nadále zhoršovat.

⁷ Výstupy projektu TQ01000439.

Proto MŠMT předkládá návrh Programu směřujícího k navýšení potřebných kapacit a počtu absolventů vysokých škol v učitelských studijních programech učitelství pro 2. stupeň ZŠ a pro SŠ do roku 2037, s důrazem na zvýšení počtu studentů a absolventů nedostatkových zaměření („aprobací“) a v regionech se zvláště nízkou mírou kvalifikovanosti učitelů.

Příčiny zvyšujícího se podílu a počtu nekvalifikovaných učitelů

Nejvýznamnější důvody vývoje, které vedou k posilování nedostatku kvalifikovaných učitelů v českém regionálním školství je možné shrnout do tří hlavních skupin:

- 1) rostoucí poptávka po učitelích způsobená nárůstem počtu žáků a změnami ve financování škol;
- 2) nedostatečný počet absolventů učitelských studijních programů vysokých škol;
- 3) stárnutí učitelské populace a postupné odchody početných ročníků učitelů do důchodu.

Naopak se neprokázalo⁸, že by absolventi učitelské přípravy vysokých škol v ČR častěji nenastupovali do učitelského povolání nebo z něj předčasně odcházeli. Podíl absolventů, kteří do učitelské profese nastupují, se podle závěrů různých šetření výrazně neliší od situace v jiných evropských zemích, ani v jiných srovnatelných profesích v ČR. Obdobně to platí o odchodech z profese. Například podle výsledků pravidelného Výběrového šetření pracovních sil (ČSÚ VŠPS) v letech 2014-2023 nastupuje do učitelské profese dlouhodobě přibližně 80 % nových ekonomicky aktivních absolventů učitelských studijních programů. Tento poměr se dlouhodobě výrazně nemění a je zcela srovnatelný s evropským průměrem⁹. Podobné závěry potvrdily také údaje z Národního šetření učitelských kompetencí realizovaného MŠMT.¹⁰

Ad 1 - rostoucí poptávka po učitelích způsobená nárůstem počtu žáků a změnami ve financování škol

Celkové počty žáků v regionálním školství v posledních cca 15 letech vlivem demografického vývoje výrazně stoupaly a přirozeně tedy vyvolaly zvýšenou poptávku po učitelích. Vzestupná tendence v počtu žáků se navíc ve druhé polovině minulého desetiletí časově potkala se změnou financování škol v regionálním školství (zavedení tzv. PHmaxu, tedy maximálního počtu odučených hodin). Odklon od financování na žáka a příklon k financování za odučené vyučovací hodiny umožnil například zmenšování velikosti tříd a jejich častější dělení, zavádění volitelných hodin nebo párové (tandemové) výuky. Uvedené změny přispěly ke snížení průměrného počtu žáků připadajícího na jednoho učitele (a tedy i k dalšímu zvýšení počtu učitelů) a z hlediska kvality výuky a možností její individualizace byly pozitivní. Současně však rostoucí poptávka po nových učitelích začala narážet nejen na rozpočtová omezení, ale také na nedostatek kvalifikovaných učitelů, kteří by do škol nastoupili.

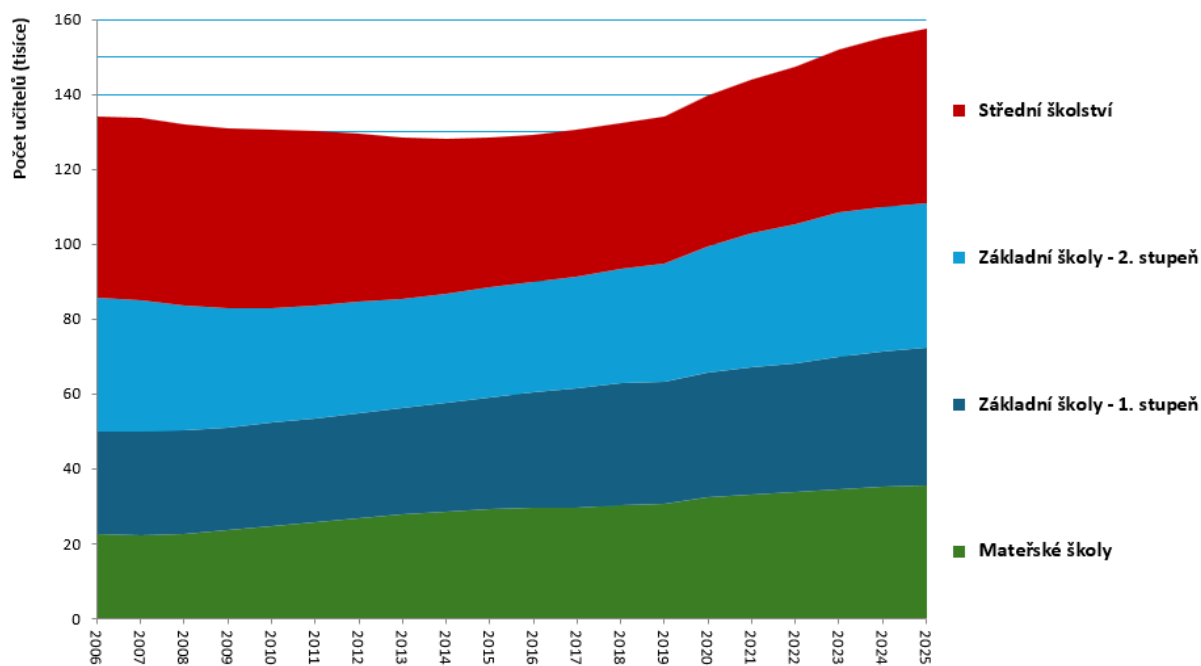
⁸ Na základě analýzy dat z mezinárodních výzkumů (např. *Eurograduate* nebo *EU LFS*) i národních šetření (jako např. *Absolvent* nebo *VŠPS*).

⁹ Blíže viz studie Zelenka, Martin (2023): Přejít absolventů vysokých škol do pedagogických povolání, Pdf UK, dostupné z: https://pages.pedf.cuni.cz/nedostatekucitelu/files/2024/04/15_Prechod-absolventu-do-pedagogickych-povolani.pdf

¹⁰ Národní šetření učitelských kompetencí začínajících učitelek a učitelů 2024, MŠMT 2025, dostupné z: https://msmt.gov.cz/uploads/Pregradual/Narodni_setreni_ucitelskych_kompetenci_zacinajicich_ucitelek_a_ucitelu_2024.pdf

Od roku 2022 navíc dochází k dalšímu významnému zvyšování počtu žáků v regionálním školství v důsledku přílivu ukrajinských žáků-azylantů po ruské invazi Ukrajiny, což opět zvyšuje poptávku po kvalifikovaných učitelích.

Graf č. 2: Učitelé MŠ, ZŠ a SŠ, ČR, 2006-2025

Zdroj: Data z výkazů MŠMT, zpracování projekt TAČR TQ01000439

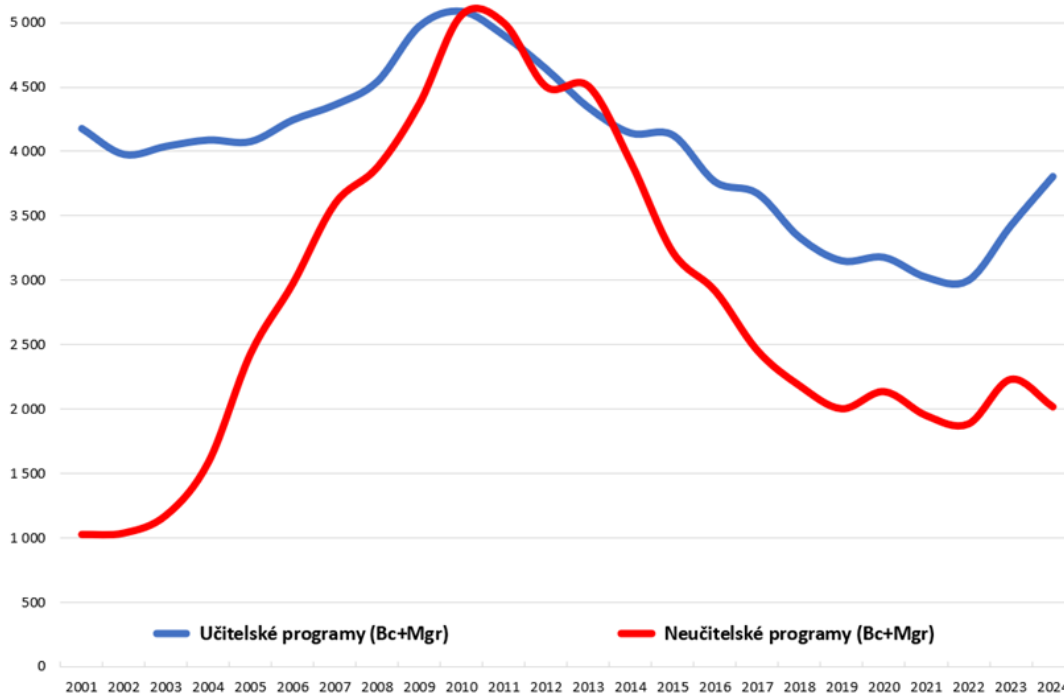
Počet nekvalifikovaných učitelů (přepočítaných na celé úvazky) v regionálním školství tak v roce 2024/2025 převýšil již 16,4 tisíce; na 1. stupni ZŠ to představuje 12,9 % učitelů, na 2. stupni 11,6% a na SŠ 9,4 % všech učitelů. Zvýšení podílu nekvalifikovaných učitelů (v posledních letech zvláště na středních školách) bylo přitom způsobeno především právě výrazným zvyšováním absolutního počtu učitelů. Vždyť jen od roku 2019 se počet učitelů na ZŠ a SŠ zvýšil skoro o 20 tisíc. Ve stejné době se ovšem počet nekvalifikovaných učitelů zvýšil o téměř 8 tisíc. V poměru k celkovému přírůstku tedy nekvalifikovaní učitelé představovali 42 %. Výsledky tohoto několik let probíhajícího „náboru“ nových učitelů tak jen potvrdily a vyhrotily nedostatek kvalifikovaných učitelů na pracovním trhu.

Ad 2) nedostatečný počet absolventů učitelských SP na VVŠ

Rychle rostoucí potřebu učitelů po roce 2017 však nepředcházely odpovídajícím způsobem zvyšující se počty absolventů učitelských SP na VVŠ. Právě naopak, počty absolventů učitelského studia měly od počátku století spíše klesající tendenci. Přitom ještě v polovině 90. let představovali absolventi učitelských oborů zhruba pětinu všech absolventů VVŠ, a dokonce ještě kolem roku 2000 končilo učitelské obory více než 5 tisíc absolventů ročně. V následujících letech však jejich počet klesnul až ke 3 tisícům ročně a podíl absolventů učitelských SP a oborů se snížil na pouhých 8 % ze všech absolventů VVŠ. Přispělo k tomu i to, že během největšího kvantitativního rozmachu celého vysokého školství (především v letech 2000-2010) se na

pedagogických fakultách rozvíjelo především neučitelské pedagogické studium. Situace se začala zlepšovat až po roce 2022, na kompenzaci předchozího poklesu to však zdaleka nestačí.

Graf č. 3: Absolventi neučitelských pedagogických a učitelských SP VVŠ 2001-2024

Zdroj: Data SIMS, zpracování projekt TAČR TQ01000439

Pozn.: Graf ukazuje vývoj počtu absolventů, kteří v letech 2001-2024 poprvé absolvovali učitelské studijní programy (SP) a pedagogické neučitelské studijní programy (SP). Absolvováním učitelských SP absolvent získává přímo kvalifikaci k výkonu povolání učitele na MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ. Absolvováním pedagogických neučitelských SP absolvent nezískává kvalifikaci učitele; jedná se například o Specializace v pedagogice, Andragogiku, Vychovatelství, Speciální pedagogiku a Sociální pedagogiku.

Ve školním roce 2024/2025 si zároveň 1 308 osob (resp. přepočtených úvazků na plně zaměstnané) zaměstnaných ve školách doplňuje svou kvalifikaci studiem kvalifikačního studia v rámci celoživotního vzdělávání.¹¹ To zhruba odpovídá odhadu, že asi 500 až 1000 osob ročně absolvuje toto studium a doplní si tak kvalifikaci učitele pro 2. stupeň ZŠ nebo pro SŠ prostřednictvím studia pedagogiky v režimu celoživotního vzdělávání (tzv. pedagogické minimum nebo doplňující pedagogické studium). Přesné údaje o ročním počtu absolventů tohoto studia nemá v současné době MŠMT k dispozici (měly by být k dispozici po zavedení nového číselníku od roku 2026). Avšak ani po započtení učitelů, kteří získali kvalifikaci touto alternativní cestou, nedokáže produkce nově kvalifikovaných učitelů pokrýt rostoucí poptávku v regionálním školství.

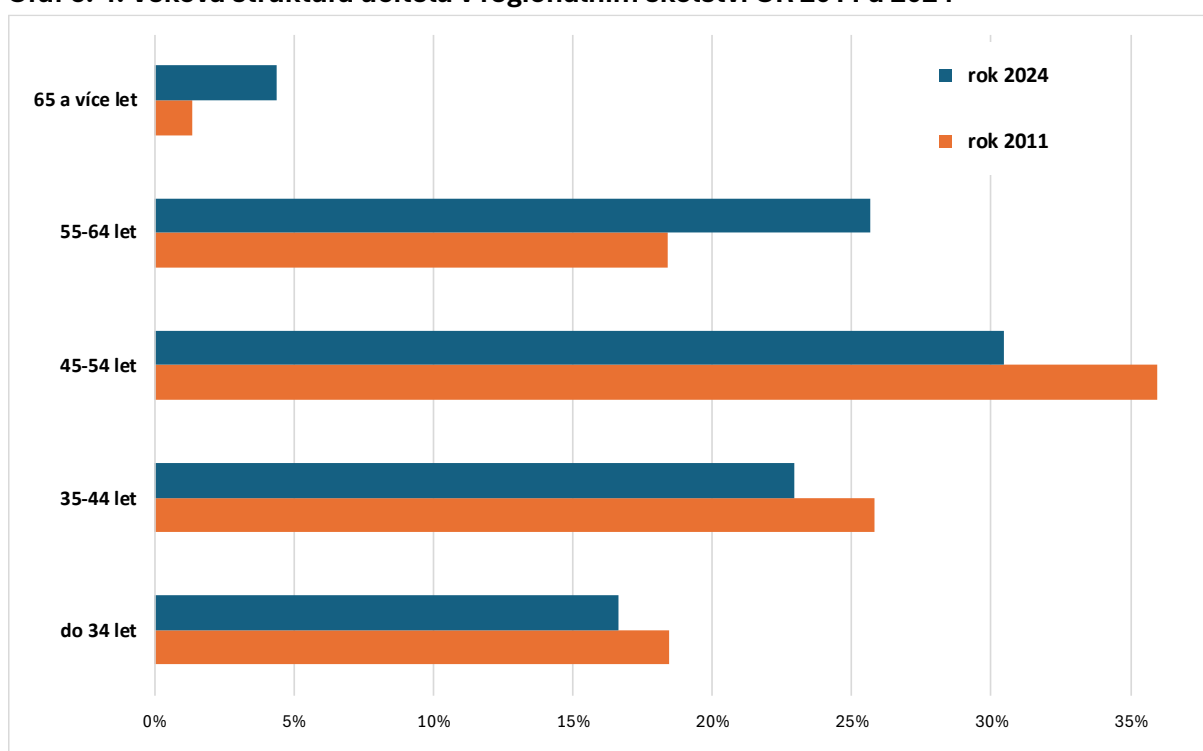
¹¹ Mimořádné šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, MŠMT, 2025, str. 23

Ad 3) stárnutí učiteléské populace a odchody početných ročníků učitelů do důchodu

Spíše důsledkem obou předchozích skupin důvodů je, že učiteléská populace v ČR stárne (viz následující graf č. 4). Průměrný věk učitelů v regionálním školství se zvýšil ze 45 let v roce 2011 na 47,4 roku v roce 2025¹². Zmenšuje se přitom podíl učitelů ve středním a mladším věku. Naopak výrazně stoupl podíl učitelů ve věkových skupinách 55-64 let a zvláště pak 65 a více let. Zvyšují se tak počty učitelů, kteří každoročně odchází do důchodu, přičemž tento trend bude v následujících 10 letech ještě zesilovat, neboť populačně silné ročníky učitelů se budou ve věkové struktuře nadále posouvat.

To ještě posílí prohlubující se nedostatek učitelů, a to i přes postupný pokles velikosti nejmladších věkových kohort žáků v regionálním školství, způsobený aktuálně nízkou porodností. Ten ovšem teprve dorazí do MŠ a do roku 2035 se přesune na 1. stupeň ZŠ.

Graf č. 4: Věková struktura učitelů v regionálním školství ČR 2011 a 2024

Zdroj: Informační systém o platech (ISP)

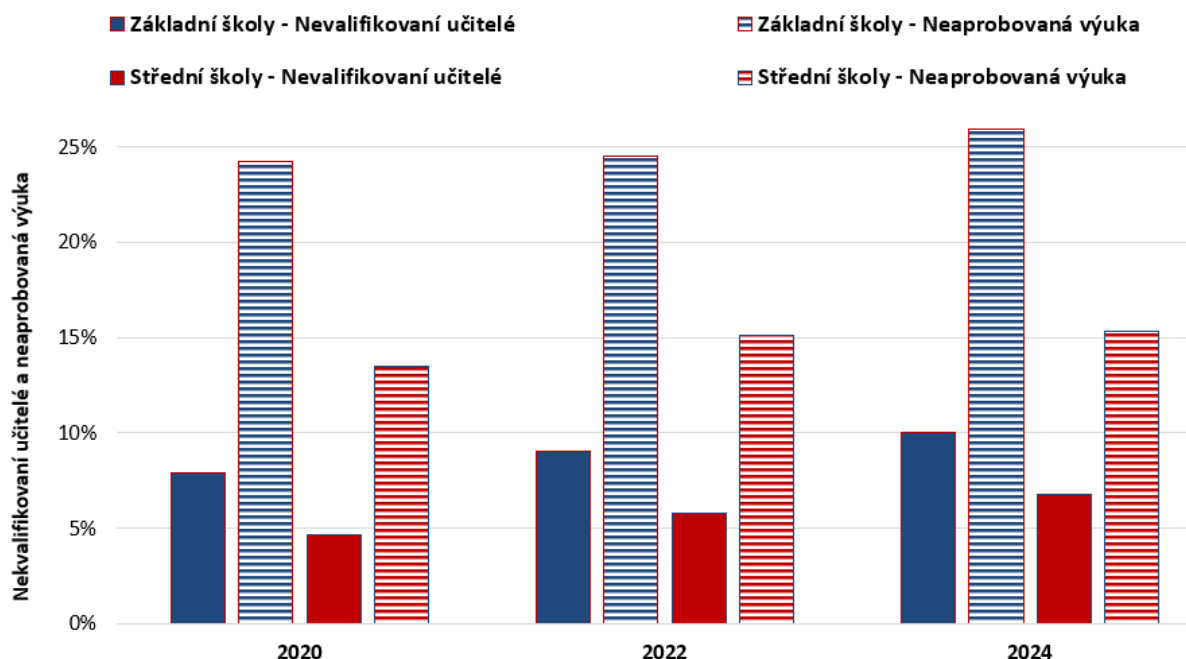
Aprobovanost výuky¹³

Podíl nekvalifikované výuky úzce souvisí také s podílem neaprobované výuky, který je přitom přirozeně ještě vyšší. Podle zjištění České školní inspekce (dále jen „ČŠI“) za školní rok 2023/24 podíl neaprobované výuky již přesahuje 25 % učitelů na ZŠ a 15 % učitelů na SŠ (viz graf č. 5).

¹² Mimořádné šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, MŠMT, 2025, str. 17

¹³ Za aprobovanou výuku je považována výuka, již realizuje učitel, který má odbornou pedagogickou kvalifikaci a zároveň vystudoval na vysoké škole studijní program s obsahovým zaměřením odpovídajícím charakteru vyučovaného předmětu.

Graf č.5: Podíl nekvalifikovaných učitelů a neaprobované výuky v českém školství (v %)

Zdroj: Výroční zpráva ČŠI za rok 2020, 2022, 2024, zpracování projekt TAČR TQ01000439

Závěry ČŠI přitom potvrzují, že nekvalifikovaná a neaprobovaná výuka má téměř ve všech sledovaných aspektech v průměru nižší kvalitu, než výuka vedená kvalifikovanými a aprobovanými učiteli.¹⁴ Trend zvyšování počtu a podílu nekvalifikovaných a neaprobovaných učitelů má tedy dle ČŠI negativní dopad na kvalitu výuky a vzdělávání žáků. Z toho lze dovodit, že jeho prohlubování může výrazně ohrozit výsledky vzdělávání a může negativně ovlivnit budoucí konkurenceschopnost ČR, ale i řadu dalších charakteristik české společnosti.

Podle Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky (MŠMT) z roku 2019, výběrového šetření ČŠI a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy z roku 2021 a nejnovějšího Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky (MŠMT) z roku 2025 samozřejmě nejsou stejně ohroženy aprobace pro všechny oblasti a předměty vyučované na ZŠ a SŠ. I z toho důvodu se Program zaměřuje výrazně na podporu tzv. deficitních (nedostatkových) aprobací, viz dále.

Učitelé v MŠ¹⁵

Nekvalifikovanost učitelů MŠ činí 7,9 %, což je více než v roce 2019 (5,4 %) ale vůči vyšším stupňům vzdělání se jedná o relativně nižší podíl. Z celkového počtu 32691,5 přepočtených úvazků učitelů MŠ jich 2637 nemá odbornou kvalifikaci.

Je zde třeba vzít v potaz, že v České republice k získání kvalifikace učitele MŠ postačuje středoškolské pedagogické vzdělání s maturitou. Právě tento stupeň je nejvyšším dosaženým vzděláním u 58 % učitelů MŠ. Bakalářského stupně dosahuje 20 % a vysokoškolské magisterské nebo vyšší má 13 % učitelů MŠ.

¹⁴ Kvalita vzdělávání ve školním roce 2023/2024 – výroční zpráva, ČŠI, 2024 (str. 29, 64, 113)

¹⁵ Zde prezentované údaje vycházejí z dat Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, MŠMT, 2025

Regionální závislost je zde vysoká: Mezi kraji jsou v nejvyšším dosaženém vzdělání učitelů v MŠ výrazné rozdíly. Zatímco v Karlovarském kraji má vysokoškolské (bakalářské, magisterské nebo vyšší) vzdělání jen 19 % učitelů v MŠ, v Jihočeském a Moravskoslezském kraji ho má 42 % učitelů v MŠ.

V evropském srovnání je Česká republika spíše výjimkou v tom, že k získání kvalifikace učitele MŠ postačuje středoškolského vzdělání s maturitou. Metastudie shrnující empirické výzkumy docházejí obecně k závěrům o zásadním vlivu předškolního vzdělávání a výchovy na budoucí vzdělávací úspěch dětí a přiklání se také k závěrům o pozitivním vlivu vysokoškolského vzdělání učitelů v MŠ na vzdělávací výsledky dětí.¹⁶ Je tedy jisté žádoucí, aby co největší podíl učitelů v MŠ absolvoval vysokoškolskou přípravu. **Je velmi podstatné, aby se nesnižoval počet studentů a absolventů vysokoškolských SP připravujících učitele MŠ. Vzhledem k demografickým projekcím, které předpokládají výrazný úbytek dětí v MŠ, však není opodstatněné zahrnout SP připravující učitele MŠ do předkládaného programu a financovat cílené navýšení počtu studentů a absolventů těchto programů.**

Učitelé na 1. stupni ZŠ¹⁷

Nekvalifikovanost učitelů 1. stupně ZŠ v roce 2025 činí v celorepublikovém průměru 12,9 %. Jedná se o zhoršení oproti roku 2019 (8,9 %). Největší podíl nekvalifikovaných učitelů 1. stupně ZŠ je ve Středočeském kraji (22,5 %) a v Praze (21,9 %). Naopak nejmenší podíl učitelů 1. stupně bez odborné kvalifikace je v kraji Jihočeském (6,5 %), Zlínském (6,6 %), Moravskoslezském a Olomouckém (v obou 7,8 %).

Na úrovni celé ČR z celkového počtu 33 661,4 přepočtených úvazků učitelů na 1. stupni ZŠ jich 4982 nemá odbornou kvalifikaci. Dle deklarované potřeby škol je celkově potřeba zajistit učitele 1. stupně ZŠ pro 58,9 tis. hodin přímé pedagogické činnosti (dále jen „PPČ“), což v přepočtu znamená orientačně 2,8 tis. úvazků.

Přestože je aktuální míra nekvalifikovanosti na 1. stupni ZŠ ve srovnání s jinými stupni relativně vyšší a školy v mimořádném šetření deklarovaly také výraznou potřebu zajistit kvalifikované učitele pro 1. stupeň ZŠ, není vhodné zařadit učitelství pro 1. stupeň ZŠ do Programu a financovat navýšení počtu studentů a absolventů těchto SP. Důvodem je demografický výhled, dle kterého se výrazně sníží počet žáků, a tedy i učitelů na 1. stupni ZŠ do roku 2035. Vzhledem k tomu, že učitelé 1. stupně se připravují v souvislých pětiletých magisterských programech, zvýšené počty absolventů studijních programů by nastupovaly do zaměstnání nejdříve v roce 2031. V té době však již demografický pokles začne výrazně ovlivňovat 1. stupeň ZŠ. Podstatné ale je, aby se současné počty studentů a absolventů SP připravujících učitele pro 1. stupeň ZŠ nesnižovaly.

¹⁶ Např. Early Childhood Longitudinal Studies (ECLS), <https://www.air.org/project/early-childhood-longitudinal-studies-ecls> ;

Sylva, K. et al (Eds.). (2010). Early Childhood Matters: Evidence from the Effective Pre-school and Primary Education Project (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203862063> ;

Yang, X. et al. (2025). The impact of teachers' qualifications on development outcomes in early childhood: a systematic literature review. International Journal of Early Years Education, 33(2), 426–445. <https://doi.org/10.1080/09669760.2025.2451301>

¹⁷ Zde prezentované údaje vycházejí z dat Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, MŠMT, 2025

Učitelé na 2. stupni ZŠ a na SŠ¹⁸

Kvalifikace učitelů na 2. stupni ZŠ a učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů na středních školách (dále jen „SŠ“) je dle § 7a zákona č. 563/2004 Sb. získávána společnými způsoby.

Nekvalifikovanost učitelů 2. stupně ZŠ činí v průměru 11,6 %. Jde o zhoršení oproti roku 2019, kdy činila 7 %. Největší podíl nekvalifikovaných učitelů 2. stupně ZŠ je v Karlovarském (23,8 %) a Středočeském kraji (20,2 %). Naopak nejmenší podíl učitelů 2. stupně bez odborné kvalifikace je v kraji Zlínském (5,0 %), Moravskoslezském a Olomouckém (v obou 5,6 %).

Nekvalifikovanost učitelů SŠ činila v průměru 9,4 %. V roce 2019 to bylo 5,3 %. Největší podíl nekvalifikovaných učitelů SŠ je ve Středočeském kraji (14,7 %) a v Praze (13,3 %). Naopak nejmenší podíl učitelů SŠ bez odborné kvalifikace je ve Zlínském (4,6 %), Moravskoslezském a Jihočeském kraji (v obou 6,3 %).

Pokud jde o konkrétní předmětové zaměření („aprobaci“), pak zde je třeba aplikovat několik postupných kroků k identifikaci tzv. nedostatkových aprobací. Lze vzít v potaz 1) poměr neaprobovaných učitelů vyučujících dané předměty vůči aprobovaným, 2) celkový počet přepočtených úvazků neaprobovaných učitelů vyučujících dané předměty, 3) demografické modely spojené s výukou daných předmětů (zejména průměrný věk učitelů těchto předmětů a modelovaná budoucí poptávka po učitelích s touto aprobací) a 4) deklarovanou poptávku škol po učitelích s tímto zaměřením.

Tabulka v příloze č. 1 ukazuje data z Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky (MŠMT, 2025) s ohledem na celkové přepočtené úvazky učitelů dle jejich aprobačního zaměření, průměrný věk a deklarovanou potřebu ze strany škol.

Pokud jde o 1. stupeň ZŠ, vyplývá z dat nejvyšší deklarovaná potřeba u učitelů **anglického jazyka** a učitelů **předmětů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)**. Obojí je jedním z důvodů, proč Anglický jazyk zařadit mezi nedostatkové aprobace, a proč podpořit také navýšení počtu studentů speciální pedagogiky (což je obor potřebný pro výuku specifických předmětů pro žáky s SVP, viz níže oddíl „Speciální pedagogika“).

Pokud jde o 2. stupeň ZŠ, pak nejvyšší potřebu vykazují zejména tyto aprobace: **matematika** (potřeba 671,8 úvazků, z toho 50,3 % je kritický problém zajistit, navíc průměrný věk je 49,2 roku), **anglický jazyk** (potřeba 471,1 úvazků, z toho 31,7% je kritický problém zajistit), **fyzika** (potřeba 468,2 úvazků, z toho 69,3 % je kritický problém zajistit, navíc průměrný věk je 49,5 roku), **informatika** (potřeba 412,9 úvazků, z toho 59,6 % je kritický problém zajistit), **předměty pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** (potřeba 138,3 úvazků, z toho 47,4 % je kritický problém zajistit, navíc průměrný věk je 50,4 let) a **chemie** (121,8 úvazků, z toho 51,1 % je kritický problém zajistit). Vysoké podíly odpovědi „je kritický problém zajistit“, vztahující se ale k výrazně nižšímu počtu úvazků, vykazují dále také **francouzský jazyk, španělský jazyk a další cizí jazyky, pracovní činnosti, člověk a svět práce nebo rodinná výchova**.

U SŠ je situace v oblasti všeobecně-vzdělávacích předmětů obdobná s 2. stupněm ZŠ, i když celkově je míra obtížnosti zajistit kvalifikované učitele na trhu práce nižší, než u obdobné aprobace na 2. stupni ZŠ. Nejvyšší potřebu vykazují zejména tyto aprobace: **matematika** (potřeba 357,5 úvazků, z toho 33,7 % je kritický problém zajistit, navíc průměrný věk je 50,8 roku), **informatika** (potřeba 267,5 úvazků, z toho 58,1 % je kritický problém zajistit), **fyzika** (potřeba

¹⁸ Zde prezentované údaje vycházejí z dat Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, MŠMT, 2025

195,7 úvazků, z toho 56,5 % je kritický problém zajistit, navíc průměrný věk je 51 let), **chemie** (62,1 úvazků, z toho 27,3 % je kritický problém zajistit). Vyšší potřeba je dále vykazována u **anglického jazyka** (251,6 úvazků, z toho 10,6 % je kritický problém zajistit) a **českého jazyka a literatury** (208,6 úvazků, u toho 8,2 % je kritický problém zajistit). Vysoké podíly odpovědi „je kritický problém zajistit“, vztahující se ale k výrazně nižšímu počtu úvazků, vykazují dále také **francouzský jazyk, španělský jazyk, německý jazyk a další cizí jazyky**.

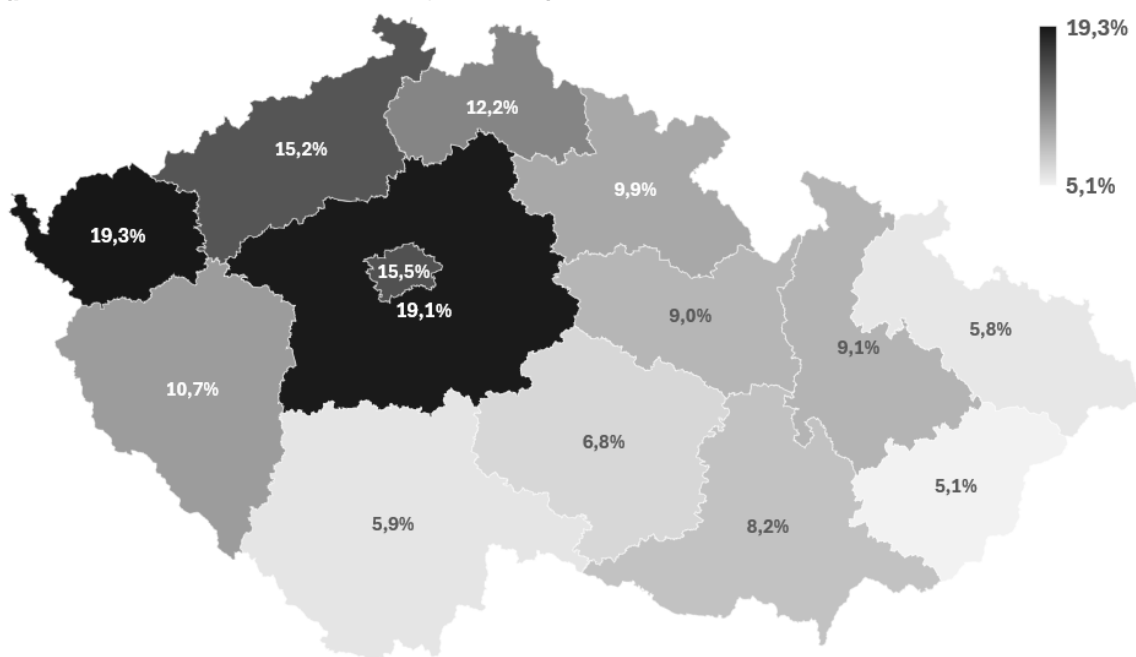
Na základě deklarované potřeby ze škol, průměrného věku učitelů vyučujících dané předměty a celkového počtu přepočtených úvazků neaprobovaných učitelů vyučujících dané předměty jsme identifikovali tento seznam tzv. nedostatkových aprobací na 2. stupních ZŠ a SŠ:

Matematika
Informatika
Fyzika
Chemie
Anglický jazyk
Německý jazyk
Francouzský jazyk
Španělský jazyk

Ohrožené regiony

Nejen mezi různými aprobacemi, ale rovněž mezi jednotlivými kraji ČR jsou značné rozdíly v podílu nekvalifikovaných učitelů ZŠ a SŠ. Je možné konstatovat, že dlouhodobě nejhorší je situace v Karlovarském kraji (v roce 2024/2025 je v něm 19,3 % učitelů ZŠ a SŠ nekvalifikovaných). Na něj se však rychle dotahuje Středočeský kraj (s 19,1 % nekvalifikovaných učitelů v roce 2024/2025) a vysoké podíly má také Praha (15,5 %) a Ústecký kraj (15,2 %). Naopak Zlínský kraj, Moravskoslezský kraj, Jihočeský kraj a další kraje Moravy a česko-moravského pomezí vykazují relativně nižší míry nekvalifikovaných učitelů, viz mapa. č. 1.

Mapa č. 1: Podíl nekvalifikovaných učitelů ZŠ a SŠ v jednotlivých krajích ČR 2024/2025 (průměrná hodnota za celou ČR je 10,4 %)

Zdroj: Výkazy MŠMT, zpracování projekt TAČR TQ01000439; zdrojová data včetně absolutních hodnot naleznete v příloze č. 2

Velké regionální rozdíly v podílu nekvalifikovaných učitelů souvisí především s nepoměrem mezi podílem škol, žáků a učitelů v jednotlivých krajích na jedné straně a rozdílným rozsahem přípravy učitelů v těchto krajích na straně druhé. Samozřejmě je nelze srovnávat absolutně a předpokládat jejich rovnoměrné rozložení v jednotlivých krajích, protože část těchto disproporcí přirozeně kompenzuje mezikrajská mobilita (migrace) učitelů.¹⁹ Současně je však třeba mít na paměti, že mobilita absolventů učitelských oborů vysokých škol (a mobilita učitelů vůbec) je zřetelně nižší, než mobilita všech absolventů vysokých škol. Absolventi učitelských oborů podstatně častěji, než absolventi všech oborů vysokoškolského studia, studují i pracují v kraji, odkud pocházejí nebo studují sice v jiném kraji, ale pracovat se vrací zpátky do kraje, odkud pocházejí (viz následující obrázek a tabulka).

Mezikrajská mobilita absolventů vysokých škol v ČR

Modely mobility	Absolventi všech oborů			Absolventi učitelských oborů		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
X - X - X	38%	37%	39%	43%	43%	43%
Y - X - Y	27%	25%	28%	32%	26%	33%
Y - X - X	19%	21%	18%	13%	19%	12%
Y - X - Z	11%	11%	10%	7%	7%	7%
X - X - Y	5%	5%	5%	5%	4%	5%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

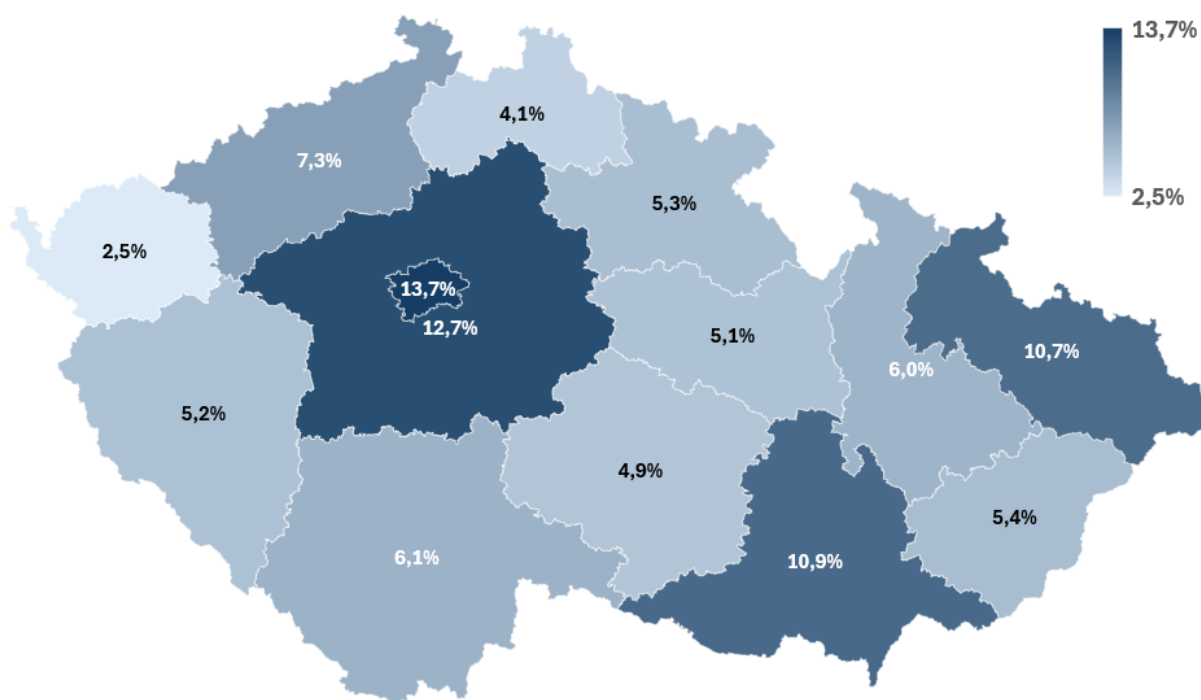
Zdroj: Šetření uplatnění absolventů vysokých škol pět let po ukončení studia (Reflex 2013, Absolvent 2018 a Eurograduate 2022) – Souhrnné výsledky; zpracování projekt TAČR TQ01000439

Ve školním roce 2024/25 působí na všech ZŠ a SŠ v ČR celkem 152,4 tisíce učitelů (přepočítaných na celé úvazky). Z nich je 92,4 tisíce a tedy 61,9 % zaměstnáno v Čechách, zatímco na Moravě a ve Slezsku je zaměstnáno 56,9 tisíce učitelů, tedy 38,1 % ze všech učitelů ZŠ a SŠ v celé ČR (více než čtvrtina všech učitelů v ČR přitom pracuje na školách v Praze a ve Středočeském kraji). Podíly učitelů ZŠ a SŠ pracujících na školách v jednotlivých krajích ilustruje následující mapa č. 2.²⁰

¹⁹ Závěry výzkumu projektu TQ01000439 ukazují, že zhruba 41 % učitelů bydlelo před zahájením vysokoškolského studia v kraji vysoké školy a po absolvování v něm také učí; 30 % jich přichází na vysokou školu z jiného kraje a po ukončení studia se do něj také vrací; 15 % přichází na vysokou školu z jiného kraje a poté zůstává učit v kraji vysoké školy; 8 % učitelů pocházelo, studovalo i učí pokaždé v jiném kraji; a konečně 5 % učitelů sice pochází a studovalo ve jednom kraji, ale učí v jiném.

²⁰ Počty učitelů v kraji Vysočina, který je součástí jak historického území Čech, tak historického území Moravy a Slezska, byly pro účely provedených výpočtů rozděleny do obou území. Na uváděné závěry to však nemá výraznější vliv.

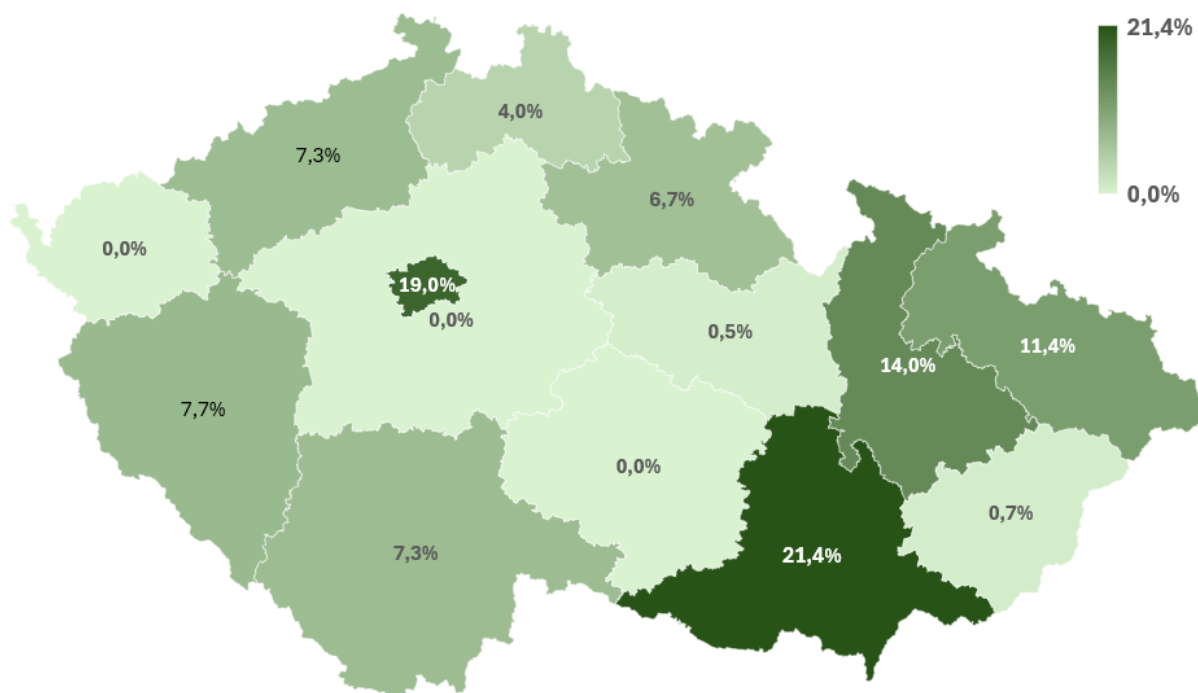
Mapa č. 2: Podíl učitelů ZŠ a SŠ v jednotlivých krajích. ČR 2024

Zdroj: Výkazy MŠMT, zpracování projekt TAČR TQ01000439, zdrojová data včetně absolutních hodnot naleznete v příloze č. 2

Rozložení přípravy učitelů je však proti jejich výslednému zaměstnání ve školách dosti odlišné. Tři počtem absolventů učitelství silné VVŠ na Moravě a ve Slezsku (Masarykova univerzita, Univerzita Palackého a Ostravská univerzita) s menším přispěním Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně totiž v letech 2001–2024 připravily v magisterských SP celkem 42 tisíc učitelů (47,5 % z celkového počtu). Všechny ostatní VVŠ vzdělávající učitele (Univerzita Karlova, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Západočeská univerzita v Plzni, Univerzita Hradec Králové, Technická univerzita v Liberci, Univerzita Pardubice a další) připravily ve stejném období jen o něco málo víc než 46 tisíc učitelů, tedy 52,5 % z celkového počtu. Poměrné rozložení počtu připravených učitelů v letech 2001–2024 v jednotlivých krajích ČR (dle sídla VVŠ) ukazuje mapa č. 3.

Mapa č. 3: Podíl absolventů studia učitelství pro ZŠ a SŠ v jednotlivých krajích. ČR 2001–2024

Zdroj: Databáze SIMS, zpracování projekt TAČR TQ01000439, zdrojová data včetně absolutních hodnot naleznete v příloze č. 2

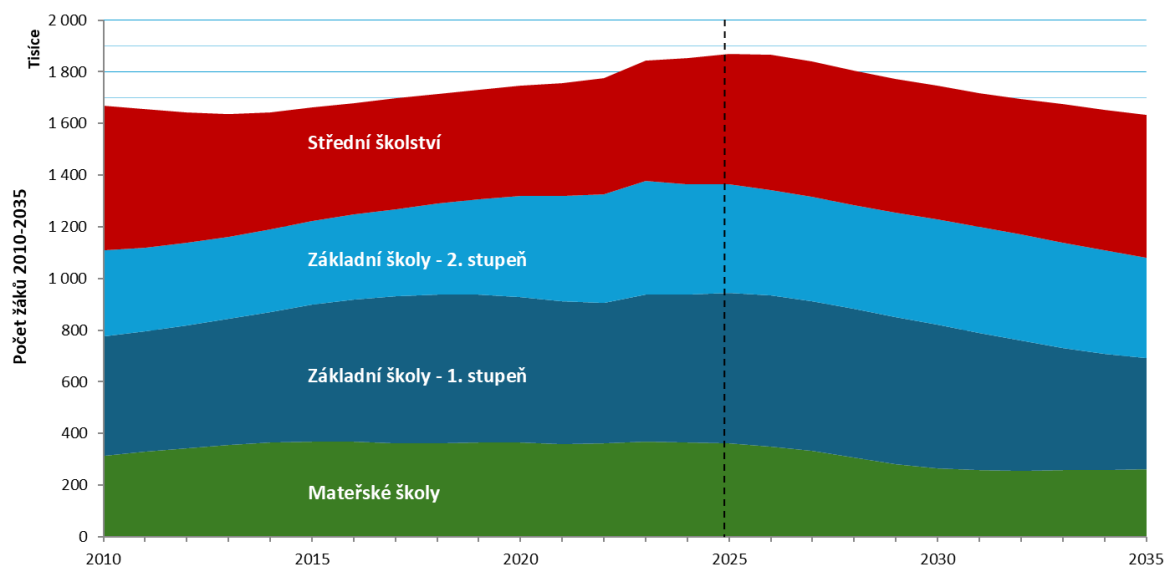
Podíl připravovaných učitelů vzhledem k celkovému počtu učitelů zaměstnaných ve školách je v celé jedné velké části ČR (v Čechách s výjimkou Jihočeského kraje) výrazně nižší, než je tomu v její druhé části (na Moravě a ve Slezsku). Takové rozdíly již regionální mobilita kompenzovat nedokáže a vede to k velmi neproporcionálnímu regionálnímu rozložení kvalifikovaných učitelů.

Regionální nerovnováhu v počtu absolventů přípravy učitelů jednotlivých VVŠ dle jejich místa působnosti je třeba považovat za hlavní příčinu výrazně rozdílného podílu nekvalifikovaných učitelů v jednotlivých krajích. Potvrzují to informace o relativně nízké mobilitě učitelů a o statistickém vztahu mezi počtem připravovaných učitelů a počtem nekvalifikovaných učitelů v daném kraji. **Výsledky analýzy totiž prokázaly, že rozsah přípravy učitelů v jednotlivých regionech a následné migrační toky mezi nimi vysvětlují zhruba ze dvou třetin (koeficient determinace činí 64 %) podíl nekvalifikované výuky na ZŠ a SŠ.**

Projekce (ne)dostatku kvalifikovaných učitelů do roku 2035

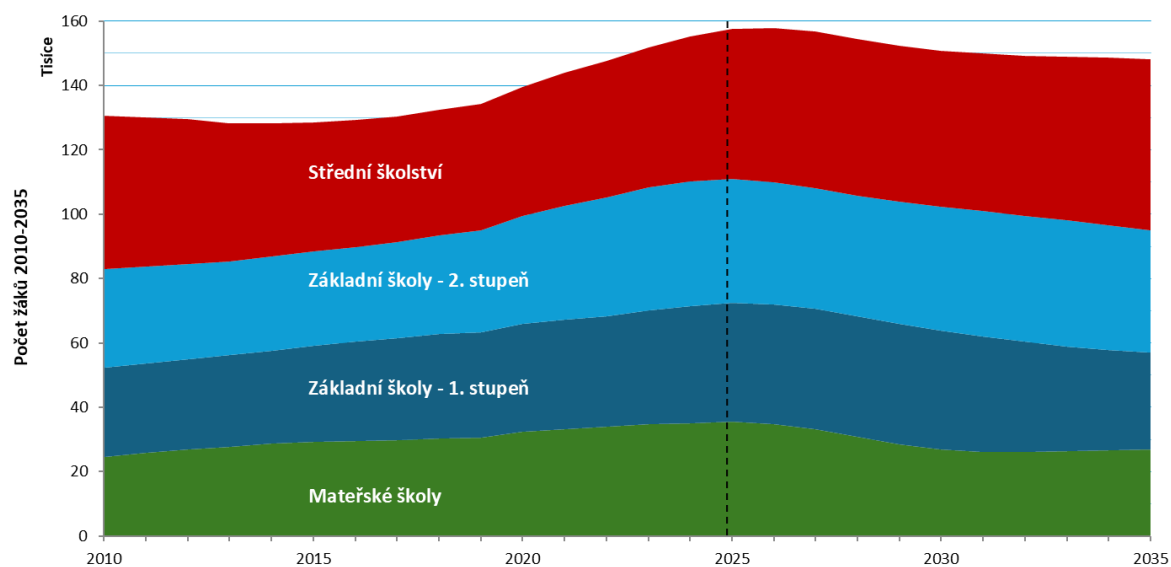
I přes postupný očekávaný úbytek počtu žáků v regionálních školách, způsobený zejména nízkou porodností a zasahující do roku 2035 pouze MŠ a ZŠ (viz graf 7), ukazují modely zvyšující se podíl nekvalifikovaných učitelů, a to i přesto, že jejich celkový počet v regionálním školství bude spíše klesat (viz graf 8).

Graf 7: Děti a žáci MŠ, ZŠ a SŠ; ČR 2010-2025 a projekce do roku 2035 (v tisících)

Zdroj: Data MŠMT, vizualizace Koucký, Jan a kol. (2025) výstupy z projektu TQ01000439.

Graf 8: Učitelé MŠ, ZŠ a SŠ; ČR 2010-2025 a projekce poptávky do roku 2035

Zdroj: Data MŠMT, vizualizace Koucký, Jan a kol. (2025) výstupy z projektu TQ01000439.

Dopady nekvalifikované výuky na vzdělávací výsledky

Výsledky analýz hlavních faktorů souvisejících se vzdělávacími výsledky, které realizoval tým PAQ Research, ukazují na významný vliv nekvalifikované výuky. Nekvalifikovaná výuka má

nezanedbatelné negativní dopady na výsledky testování napříč ORP a významné negativní dopady na vzdělávací neúspěšnost v případě ORP s horší socioekonomickou situací.²¹

S ohledem na výše uvedené zdůvodnění je navržena podpora růstu počtu studentů SP učitelství pro 2. stupeň ZŠ a SŠ s důrazem na nedostatkové aprobace a ohrožené regiony, jak je uvedeno v kapitole 4 a dále.

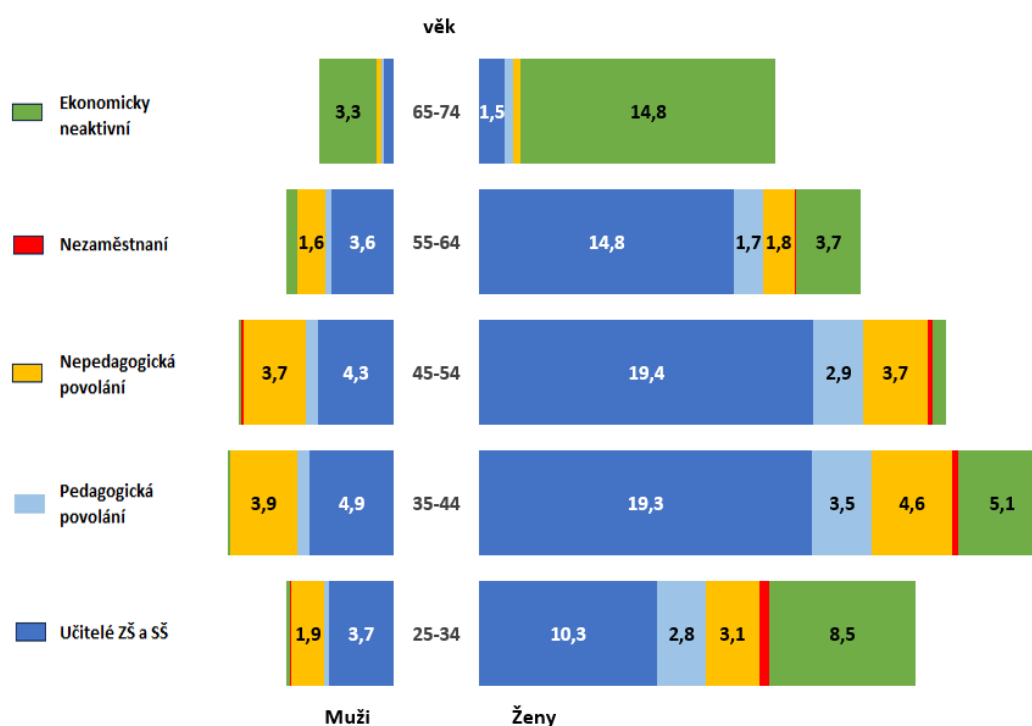
Do jaké míry absolventi učitelství vykonávají učitelské povolání?

Většina absolventů učitelského nebo jiného pedagogického studia na vysokých školách v České republice pracuje v povoláních, která odpovídají absolvovanému studijnímu programu nebo oboru. Jejich podíl sice není tak vysoký, jako byl v dobách centrálně plánované a řízené ekonomiky, kdy absolventi dostávali umístěnky do zaměstnání v konkrétní škole, avšak odpovídá normální situaci ve většině západoevropských zemí.

Celkové rozložení ekonomické aktivity vysokoškoláků s učitelským vzděláním podle jejich věku a pohlaví je dobře vidět na tzv. demografickém stromu.

Absolventi učitelství podle ekonomické aktivity, věku a pohlaví

Česká republika (průměrné údaje za roky 2014-2024, tisíce fyzických osob)

Zdroj: Databáze Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ 2014-2024

²¹ PAQ Research. (2025). Doplnující analýzy hlavních faktorů ovlivňujících vzdělávací neúspěšnost [Nepublikováno]. Kontrolovány byly následující faktory: obsazenost školního poradenského pracoviště, odklady povinné školní docházky, počet žáků na zřizovatele, destabilizující chudoba, socioekonomická rozvinutost, účast v MŠ ve 3–5 letech, financování škol a počet žáků na asistenta.

Nedávná studie²² na základě analýzy údajů z databáze ELFS (*European Labour Force Survey*) například dokládá, že podíl absolventů pedagogických oborů, kteří pracují mimo vystudovaný obor je v České republice ve srovnání s ostatními zeměmi EU spíše podprůměrný. Rovněž rozbor dat ze tří rozsáhlých šetření absolventů vysokých škol v České republice (*Reflex 2013, Absolvent 2018 a Eurograduate 2022*) prokázaly²³, že podíl absolventů učitelských studijních programů a oborů, kteří nastupují do povolání, na která se připravovali, je ve srovnání s absolventy jiných oborů výrazně nadprůměrný.

Psychologové

V roce 2024 pracovalo ve školách v ČR 796,9 psychologů (v přepočtu na plné úvazky), přičemž **81 % ZŠ nemá úvazek školního psychologa vůbec. Dostupnost školních psychologů je navíc nerovnoměrná v rámci krajů.** Například v Jihomoravském kraji chybí školní psychologové ve 42 % škol v ORP Brno, zatímco v ORP Znojmo jde o 95 % a v ORP Moravský Krumlov o 100 % škol.

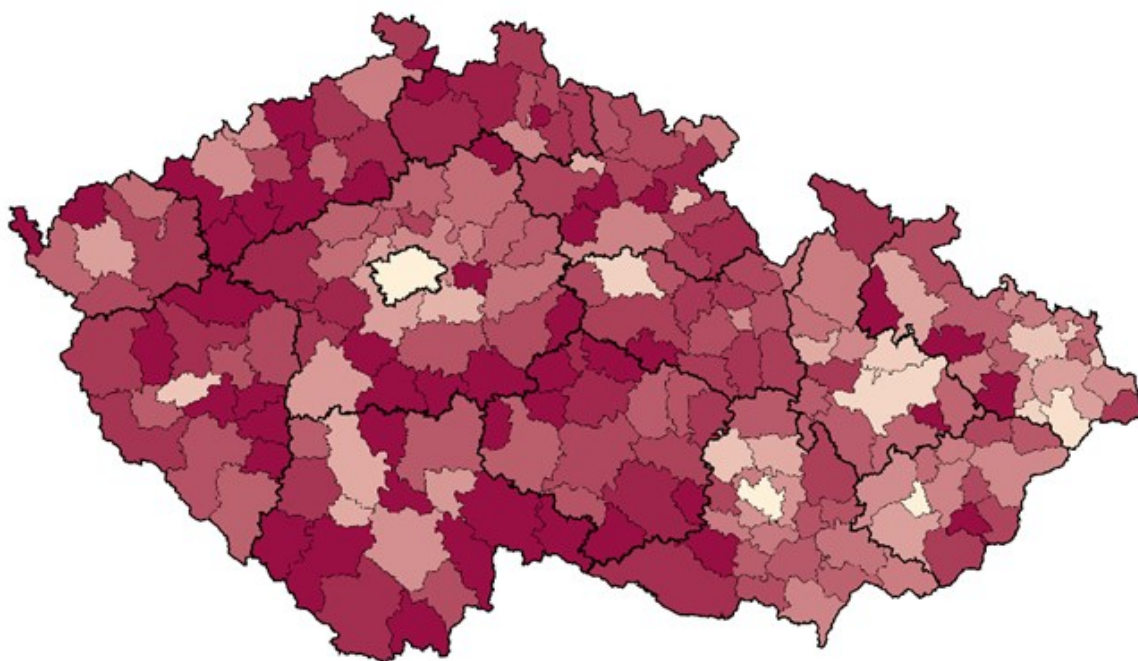
Školy bez psychologa (2023/24) po ORP

Školy bez psychologa (2023/24)

<50 % 60 70 80 90 100 %

Průměr ČR: 81 %

PAQ
RESEARCH

Zdroj dat: MŠMT

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

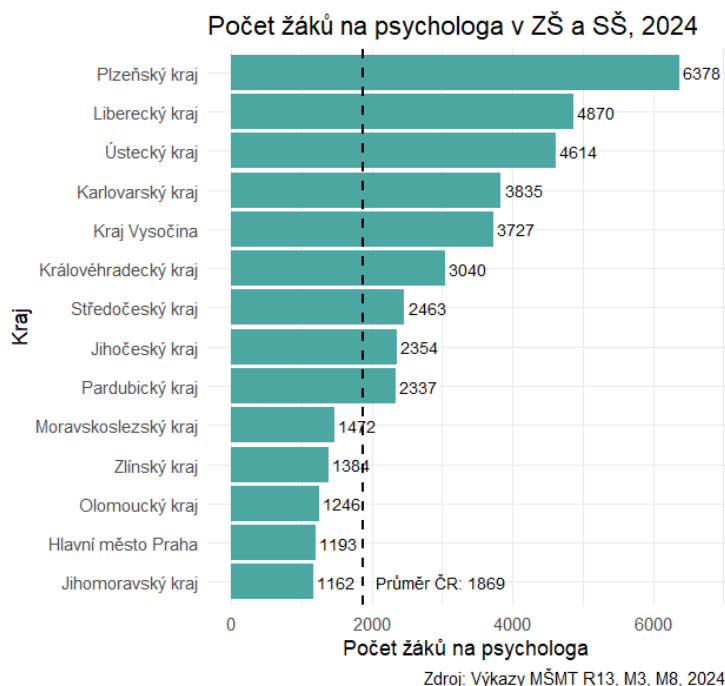
Nedostatek psychologů vede také k vysokému počtu žáků, kteří připadají na jeden celý úvazek školního psychologa. Na konci roku 2024 činil celorepublikový průměr 1 869 žáků na jeden úvazek

²² Koucký, Jan, & Zelenka, Martin (2023): Co dělají absolventi pedagogických oborů? Profesionální mobilita učitelů a dalších pedagogických pracovníků. *Pedagogická orientace*, 33(1). DOI:10.5817/PedOr2023-1-139. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/33781>, str. 140 až 145.

²³ Zelenka, Martin (2024): Přejít absolventů pedagogických oborů na trh práce. *PedF UK*, dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/196034/140123930.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, str. 170 až 177.

školního psychologa. Pro srovnání, maximální poměr doporučený profesním standardem americké Národní asociace školních psychologů, ze kterého vychází také asociace školních psychologů v dalších zemích, je 500 žáků na jeden celý úvazek školního psychologa. V případech, kdy školní psycholog kombinuje několik částečných úvazků a působí tak na více školách, doporučuje profesní standard zvážit ještě nižší počet žáků na jeden celý úvazek školního psychologa vzhledem k tomu, že psycholog pracuje s vyšším počtem pedagogických pracovníků a rodičů i různými klimaty školy.

Výrazným problémem jsou rozdíly mezi kraji v počtu žáků v běžných ZŠ a SŠ na 1 celý úvazek školního psychologa, jak ukazuje následující graf.

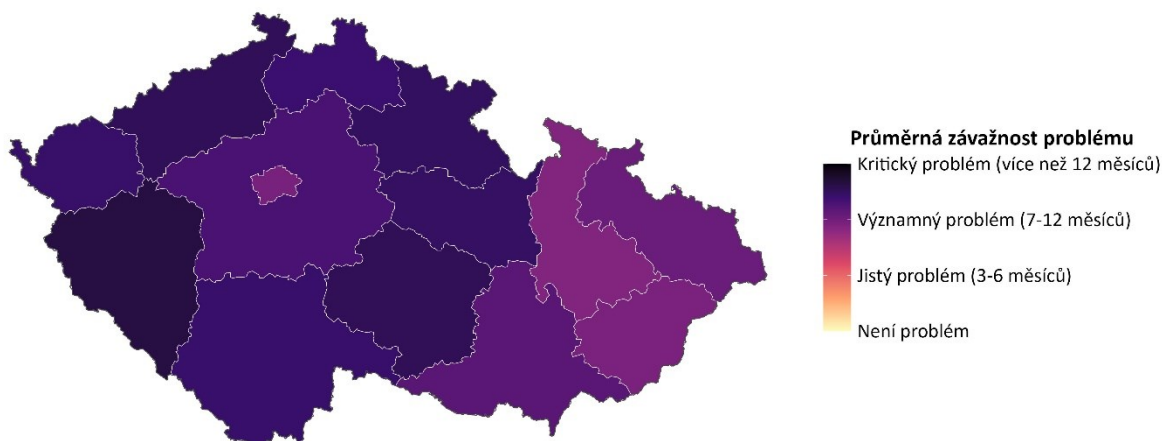
Výrazným problémem jsou rozdíly mezi kraji v počtu žáků ZŠ a SŠ na 1 psychologa, jak ukazuje následující graf. K řešení této disproporce může pomoci zejména otevírání nových SP psychologie na regionálních VVŠ, jako je Západočeská univerzita v Plzni, Technická univerzita v Liberci, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem nebo Univerzita Hradec Králové. Předkládaný Program by měl napomoci vytvořit podmínky pro tento rozvoj.

Zahájená institucionalizace pozic školních psychologů, která je realizována od 1.1.2026 na základě novely zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podepsané dne 17. 7. 2025 prezidentem republiky, povede k významnému nárůstu poptávky po těchto odbornících v ZŠ běžného vzdělávacího proudu. Zároveň lze předpokládat, že tato nově vytvořená pracovní místa povedou k zesílenému tlaku na ostatní subjekty ve školství zaměstnávající psychology, jako jsou pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“) a speciálně pedagogická centra (dále jen „SPC“). Při uvažování o potřebném počtu psychologů je navíc nutné zohlednit, že většina škol kvůli své velikosti v rámci institucionalizace nedosáhne na celý úvazek školního psychologa. Ač budou někteří psychologové kombinovat úvazky na více školách, další mohou preferovat další částečný úvazek mimo školství či vlastní soukromou praxi. V důsledku toho bude potřebný počet fyzických osob školních psychologů pravděpodobně vyšší, než je počet celých úvazků stanovených institucionalizací.

Zároveň je od druhé poloviny roku 2024 realizována pilotáž institucionalizace těchto pozic také na SŠ a konzervatořích v rámci šablon Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK). Školám se již v současnosti nedaří pozice školních psychologů obsazovat a evidují tak desítky neobsazených pozic psychologů v rámci stávajících projektových výzev (např. 23 % škol nedokázalo obsadit pozici psychologa ve výzvě OP JAK).

Obsazení pozice školního psychologa označilo za významný až kritický problém 64,6 % ZŠ veřejných zřizovatelů oslovených v Mimořádném šetření stavu zajištění výuky v květnu 2025. Z regionálního hlediska jde o významný až kritický problém pro školy ve všech krajích. Situace je mírně lepší v hlavním městě Praze a v krajích Moravy a Slezska, což souvisí mimo jiné s rozmístěním VVŠ – magisterské studium psychologie řadu let probíhalo výhradně v Praze, Brně a Olomouci. Od roku 2024 přijímá uchazeče také Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zároveň je do SP psychologie přijímáno od 5 do 10 % uchazečů (v závislosti na roce přijímacího řízení a fakultě). U SP psychologie existuje tedy výrazný převis počtu uchazečů nad počty přijímaných.

Problémy s obsazením pozice školní/ho psycholožky/psychologa dle krajů

*Zdroj dat: Mimořádné dotazníkové šetření ke stavu zajištění výuky učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ 2025
Data pochází od běžných základních škol veřejných zřizovatelů, jejichž vedení uvedlo, že potřebují psychologa/psycholožku.*

Zpracovala: Jana Fikrlová (Sekce II, O201)

Kvalifikované odhady MŠMT ukazují, že bude v následujících několika letech třeba navýšit počet psychologů ve školách a školských zařízeních o přibližně 1 350 až 1 500 fyzických osob oproti současnému stavu, a to jak pro ZŠ a SŠ, tak pro posílení kapacit školských poradenských zařízení (PPP a SPC). Tento odhad vychází ze součtu tří samostatných komponent:

1) navýšení počtu psychologů v ZŠ v rámci institucionalizace při předpokládané paritě se speciálními pedagogy;

Na konci roku 2023 působilo v běžných veřejných ZŠ přibližně 524 úvazků školních psychologů. V rámci plánované institucionalizace má celkový počet úvazků školních psychologů a speciálních pedagogů vzrůst až na 1 684,2 úvazků, což představuje nárůst o 423,9 úvazku²⁴. Při uvažované paritě 1:1 mezi psychology a speciálními pedagogy by z tohoto navýšení připadlo 212 nových úvazků na psychology. Při zachování současného poměru (42 % psychologové ku 58 % speciální

²⁴ Číslo 423,9 se netýká pouze psychologů, ale také speciálních pedagogů. Jedná se o celkový rozdíl v počtu úvazků psychologů a speciálních pedagogů financovaných v rámci institucionalizace těchto pozic, oproti současnému stavu ve školách.

pedagogové) by to odpovídalo 178 úvazkům. Při průměrné velikosti úvazku školního psychologa 0,585 to znamená potřebu navíc 304 až 362 fyzických osob.

2) plánované pokrytí pozic na SŠ dle pilotního modelu OP JAK a současného poměru zájmu škol o školního psychologa a speciálního pedagoga;

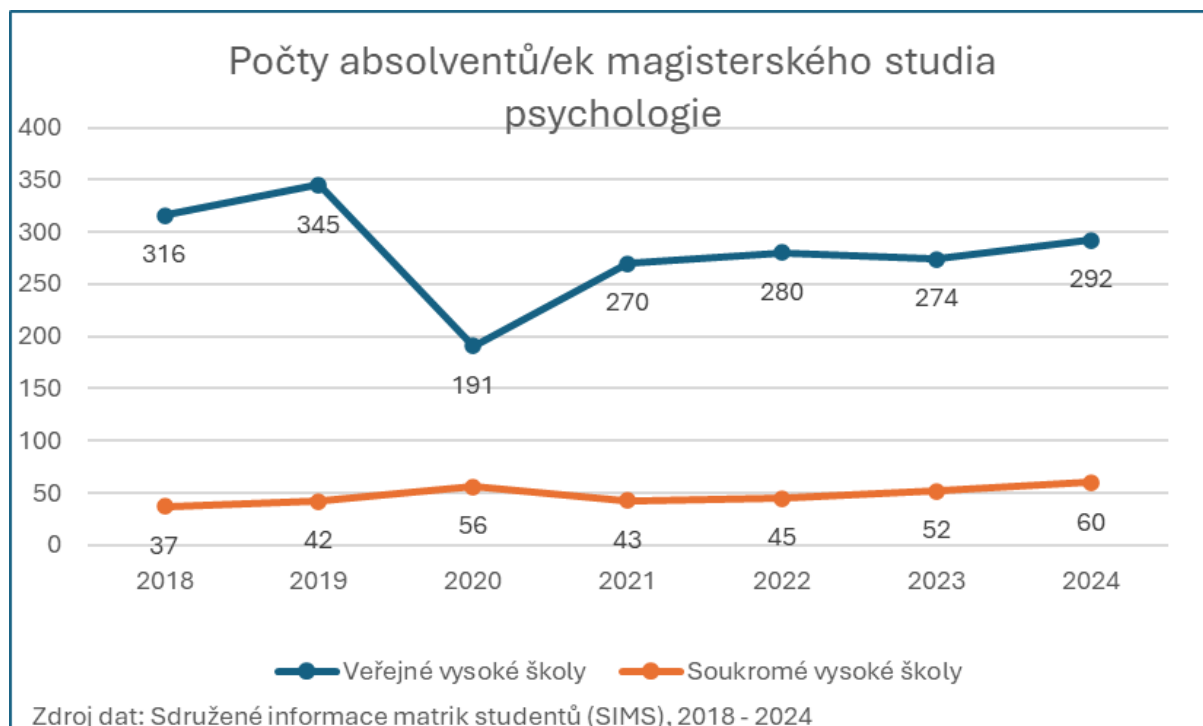
Pilotní model OP JAK pro SŠ a konzervatoře počítá s celkem 604 úvazky pro školní psychology a speciální pedagogy dohromady. Aktuální data z výzev OP JAK ukazují, že 87 % škol preferuje školního psychologa a jen 13 % speciálního pedagoga. Při zachování tohoto poměru by z celkových 604 úvazků připadlo až 523 úvazků na psychology, což při průměrném úvazku 0,6 znamená potřebu 872 fyzických osob. V alternativním minimalistickém scénáři, kdy by bylo psychology obsazeno jen 50 % pozic, je potřeba 302 úvazků, tedy 503 fyzických osob.

3) dorovnání krajských rozdílů v dostupnosti služeb psychologa v PPP a SPC na úroveň republikového průměru.

V některých krajích (např. Plzeňský, Ústecký, Liberecký) je dostupnost psychologů v PPP a SPC výrazně nižší než republikový průměr. Pro dorovnání těchto regionálních rozdílů se odhaduje potřeba navýšit stav o 67 úvazků v PPP, což odpovídá přibližně 83 fyzickým osobám (při průměrném úvazku 0,8), a o 20 úvazků v SPC, tedy cca 29 fyzických osob (průměrný úvazek 0,7).

Deklarovaná potřeba školních psychologů, kterou vykazali ředitelé a ředitelky běžných ZŠ veřejných zřizovatelů v Mimořádném šetření ke stavu zajištění výuky učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ 2025, pak činí 1 505 psychologů v přepočtu na plné úvazky.

V uplynulých 7 letech činila roční produkce absolventů z magisterských programů psychologie v průměru 329 osob ročně, přičemž není k dispozici přesná evidence jejich specializace ani nástupu do školství. Při (spíše optimistickém) odhadu, že do školství nastupuje 40 % z nich, by bylo ročně možné pokrýt přibližně 132 míst, což je hluboko pod aktuální i budoucí potřebou.

Pozn. Výkyvy v letech 2019 a 2020 jsou způsobené přechodem na novou akreditaci na jedné z fakult připravujících psychology – v roce 2019 byl na této fakultě počet absolventů nadprůměrný a v roce 2020

naopak podprůměrný. Dále pak pandemií covidu-19, která v roce 2020 ztížila až znemožnila absolvování povinných praxí nezbytných pro připuštění ke státní závěrečné zkoušce.

Celkem je dle kvalifikovaných odhadů MŠMT třeba k pokrytí výše uvedené projektované poptávky ve výši cca 1500 psychologů (fyzických osob) navýšit počet studentů psychologie o 50 % oproti váženému průměru z let 2022-2024, a to s důrazem na:

- zvyšování kapacit stávajících SP (zejména navazujících magisterských),
- otevírání nových bakalářských i magisterských SP na regionálních univerzitách,
- zajištění rovnoměrnějšího regionálního rozložení přípravy psychologů při zachování kvality vzdělávání, což povede ke snížení rozdílů v dostupnosti služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Navýšení počtu přijímaných studentů psychologie o 50 % povede dle modelů MŠMT k uspokojení projektované poptávky cca od roku 2037 (tj. po skončení trvání programu).

Speciální pedagogové

V roce 2024 pracovalo v MŠ, ZŠ a SŠ běžného vzdělávacího proudu (tedy mimo třídy a školy zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) celkem 1054 speciálních pedagogů (v přepočtu na plné úvazky). Nicméně 69 % běžných ZŠ nemá úvazek speciálního pedagoga vůbec. Novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podepsaná dne 17. 7. 2025 prezidentem republiky, mj. ukotvuje financování pozic speciálních pedagogů v ZŠ ze státního rozpočtu. Novela počítá s financováním 1 684,2 úvazků podpůrných pedagogických pozic speciálních pedagogů a psychologů v ZŠ běžného vzdělávacího proudu s průměrným celkovým počtem žáků běžných tříd nad 180 žáků.

Dostupnost speciálních pedagogů v ZŠ v rámci jednotlivých krajů je značně nerovnoměrná. Zatímco v hlavním městě Praze a v Brně byl v roce 2024 podíl běžných ZŠ bez úvazku speciálního pedagoga 38 %, v řadě ORP nepůsobil speciální pedagog ani na jediné ZŠ (například v Plzeňském kraji to bylo 6 ORP z 15).

Podle Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky, které v květnu 2025 provedlo MŠMT, považuje 45 % ředitelů běžných ZŠ veřejných zřizovatelů za významný až kritický problém zajistit speciálního pedagoga na trhu práce. V některých krajích tento podíl dosahoval až 68 %. Šetření mimo jiné zjišťovalo potřeby škol v souvislosti s plánovanou institucionalizací těchto pozic.

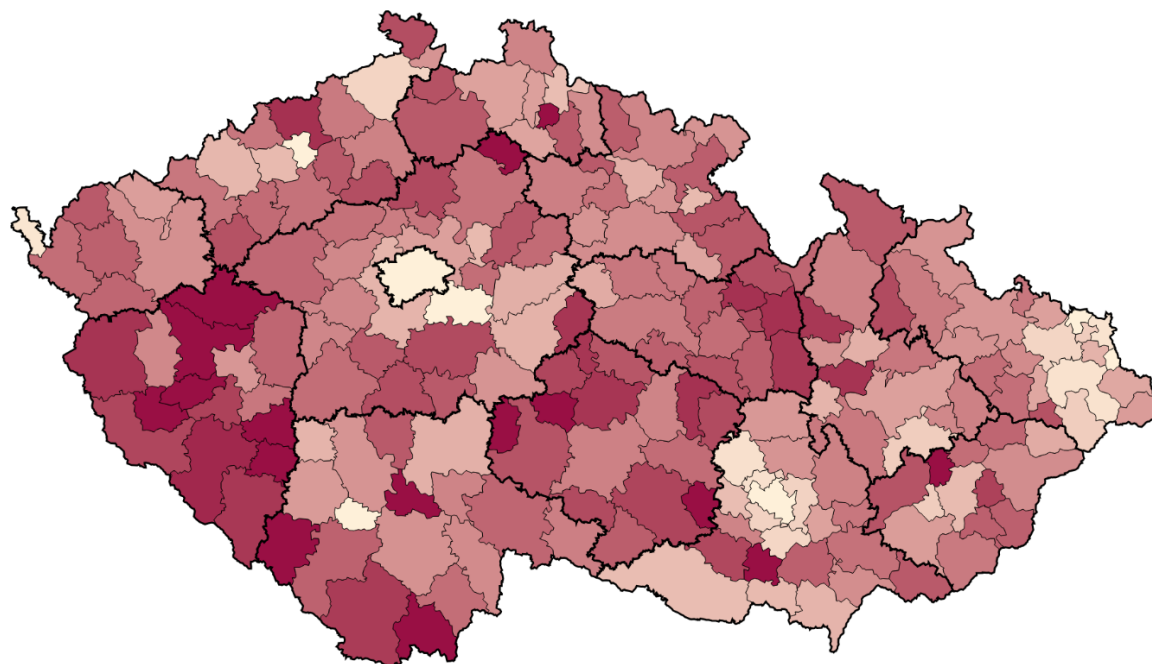
Školy bez speciálního pedagoga (2024/25) po ORP

PAQ
research

Školy bez speciálního pedagoga (2024/25)

<40 % 60 80 100 %

Průměr ČR: 69 %

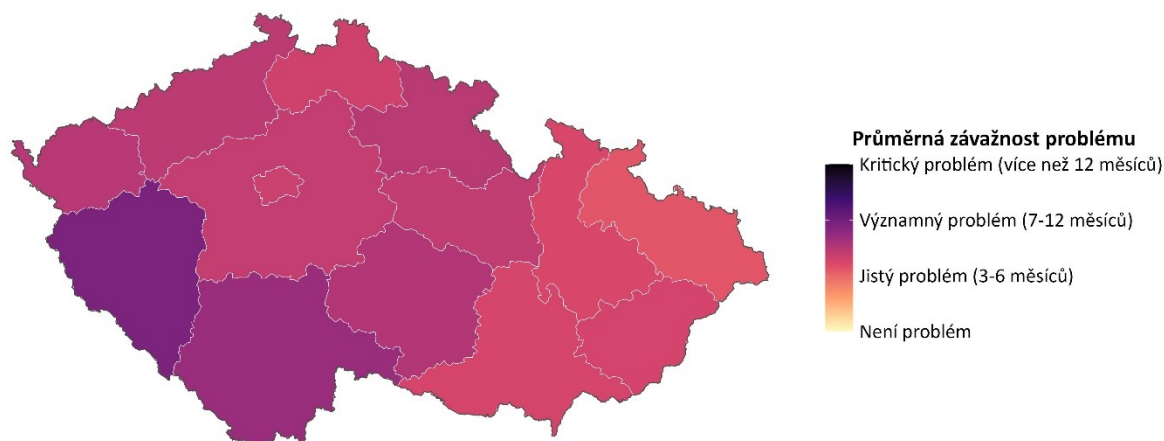

Zdroj dat: MŠMT

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

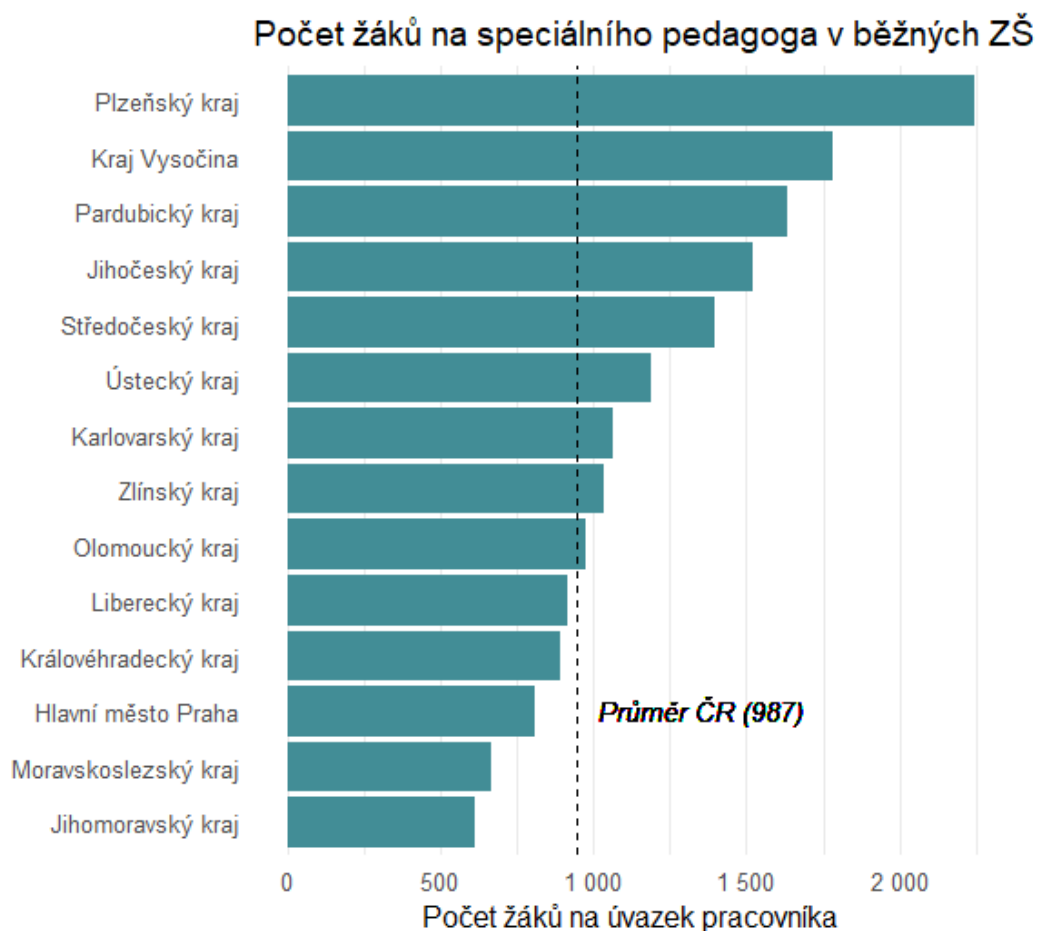
Problémy s obsazením pozice speciálního pedagoga dle krajů

Zdroj dat: Mimořádné dotazníkové šetření ke stavu zajištění výuky učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ 2025
Data pochází od běžných základních škol veřejných zřizovatelů,
jejichž vedení uvedlo, že potřebují speciální pedagožku/speciálního pedagoga.

Zpracovala: Jana Fikrlová (Sekce II, O201)

Relativní nedostupnost služeb speciálního pedagoga lze měřit také poměrem počtu žáků a úvazků speciálního pedagoga. Z grafu níže je patrné, že např. v Plzeňském kraji na jednoho takového pracovníka připadá až dvojnásobek republikového průměru počtu žáků.

Zdroj: výkazy MŠMT o evidenčním počtu zaměstnanců v regionálním školství, výkazy o MŠ, ZŠ, SŠ (data k 30. 9. 2024)

Učitelé ve třídách a školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Absolvování magisterského studia speciální pedagogiky je také jedním ze dvou hlavních způsobů získání kvalifikace pro učitele působící ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Dle Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky činí na 1. stupni ZŠ odhadovaný počet potřebných úvazků těchto učitelů 170,4. Z toho ve 41,5 % případů školy označily obsazení těchto pozic jako kritický problém (to znamená, že škola neočekává jeho vyřešení do 12 měsíců). Na 2. stupni ZŠ je potřeba 138,3 úvazků, přičemž za kriticky problematické bylo obsazení pozice hodnoceno u 47,4 % z nich. SŠ uvedly potřebu 147,7 úvazků. V tomto segmentu označily školy obsazení těchto pozic jako kritický problém u 19 % z nich.

V souhrnu to znamená, že minimálně 164 úvazků učitelů pro žáky se SVP školy považují za kriticky nedostupné.

Významné zastoupení mají speciální pedagogové také v PPP a ve SPC. Celkem jich v těchto dvou typech školských poradenských zařízení v přepočtu na plně zaměstnané působí 919. To představuje 39 % všech speciálních pedagogů působících ve veřejném školství. Poměrně silné zastoupení mají tito pracovníci také ve střediscích výchovné péče, kde jich v roce 2024 pracovalo vyjádřeno úvazky celkem 171 (7 %).

Tato zařízení se potýkají s nárůstem klientů vyžadujících speciálně-pedagogickou péči, kterému neodpovídá nárůst počtu odborných pracovníků, včetně speciálních pedagogů. Ve SPC se mezi

lety 2020 a 2024 počet klientů zvýšil o 12,5 %, zatímco počet speciálních pedagogů se zvýšil jen o 9,3 %. U PPP je rozdíl v nárůstu klientů a pracovníků ještě dramatičtější. Zatímco se za sledované období počet klientů zvýšil o 18,2 %, počet speciálních pedagogů vzrostl jen o 5,8 %.

Z dostupných dat odhadujeme, že 26 % speciálních pedagogů působících v SPC je starší 58 let, zatímco v PPP je to 29 % pracovníků. V příštích několika letech bude tedy nutné řešit výrazný personální výpadek v důsledku odchodů do důchodu. Vzhledem k již dnes problematickému obsazování volných míst v těchto službách a dlouhým čekacím lhůtám bude klíčové zajistit systematické doplňování personálu. Navýšení kapacit SP speciální pedagogiky je nezbytnou součástí řešení této situace.

V kontextu institucionalizace podpůrných pozic a výše uvedených kalkulací je nutné navýšit kapacity SP speciální pedagogiky o 20 %.

Dopady obsazenosti školního poradenského pracoviště na vzdělávací výsledky

Obsazenost školního poradenského pracoviště má dle výsledků analýz PAQ Research ještě významnější dopad na vzdělávací výsledky než nekvalifikovanost výuky. Zásadní dopad má navíc jak v ORP zatížených horší socioekonomickou situací, tak v ORP, které nejsou ohrožené socio-ekonomickými problémy. Žáci škol s plně obsazeným poradenským pracovištěm si vedou výrazně lépe ve výsledcích testování a zároveň mají významně nižší vzdělávací neúspěšnost. Zjištění tak ukazují, že z plně obsazených školních poradenských pracovišť žáci významně těží v různých socio-ekonomických podmínkách, což značí robustnost pozitivních dopadů tohoto opatření.²⁵

3. Právní rámec poskytnutí podpory

Poskytnutí podpory bude realizováno na základě § 18 odst. 3 a 4, § 18a a § 87 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách, v souladu se zákonem 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a dalšími předpisy (dále jen „rozpočtová pravidla“).

Konkrétně se jedná o aplikaci ustanovení § 18 odst. 3 zákona o vysokých školách, kde jsou jako jeden z faktorů rozhodných pro stanovení výše příspěvku, uvedeny i závazky k dosažení určitých výsledků ve vzdělávací a tvůrčí činnosti přijaté VVŠ v rámci programu schváleného vládou.

4. Základní parametry poskytnutí podpory

Poskytovatelem podpory je MŠMT.

K předložení žádosti o poskytnutí podpory budou vyzvány VVŠ (budoucí příjemci podpory) uskutečňující kvalifikační přípravu v akreditovaných bakalářských (Bc), magisterských (Mgr) a navazujících magisterských (NMgr) SP zařazených prostřednictvím kódu SP do následujících kategorií dle mezinárodní standardní klasifikace vzdělání ISCED:²⁶

²⁵ PAQ Research. (2025). Doplňující analýzy hlavních faktorů ovlivňujících vzdělávací neúspěšnost [Nepublikováno]. Kontrolovány byly následující faktory: nekvalifikovanost výuky, odklady povinné školní docházky, počet žáků na zřizovatele, destabilizující chudoba, socioekonomická rozvinutost, účast v MŠ ve 3–5 letech, financování škol a počet žáků na asistenta.

²⁶ V průběhu Programu může dojít k rozšíření počtu zúčastněných VVŠ na realizaci Programu. To se týká zejména kategorie K6 (SP Psychologie), kde je zájmem MŠMT, aby došlo k rozšíření výuky v tomto SP na více VVŠ. Uvedené změny budou do Programu promítnuty v rámci jeho možné aktualizace v souvislosti s předložením dílčí zprávy o plnění pro informaci do vlády.

K1	0111 Pedagogika, SP speciální pedagogiky, 0915 SP logopedie
K2	0114 Příprava učitelů s předmětovou specializací (2. st. ZŠ a SŠ) – ost. aprobace
K3	0114 Dtto – deficitní (nedostatkové) aprobace
K4	0313 Psychologie

Podpořeny mohou být i VVŠ realizující SP s jiným ISCED, pokud se bude prokazatelně jednat o SP připravující budoucí učitele pro 2. stupeň ZŠ a pro SŠ nebo SP speciální pedagogiky.

5. Zaměření Programu

Navržený Program vytváří podmínky pro dlouhodobé navýšení počtu studentů přijímaných ke studiu do 1. ročníků SP uvedených v článku 4 s tím, že žádoucí a Programem podporované navýšení je stanoveno diferencovaně pro 4 samostatně sledované kategorie K1 – K4:

K1	0111 Pedagogika, SP speciální pedagogiky 0915 Logopedie	20 %
K2	0114 Příprava učitelů s předmětovou specializací (2. st. ZŠ a SŠ)	10 %
K3	0114 Dtto – deficitní (nedostatkové) aprobace	20 %
K4	0313 Psychologie	50 %

Za deficitní (nedostatkové) aprobace jsou na základě výsledků šetření (viz kapitolu 2) pro tento Program považovány:

Matematika
Informatika
Fyzika
Chemie
Anglický jazyk
Německý jazyk
Francouzský jazyk
Španělský jazyk

Uvedená nedostatkost deficitních aprobací je do Programu zavedena plošně „celorepublikově“, bez promítnutí případné regionální odlišnosti. Integrovaný studijní program zaměřený na více oborů (např. STEM, SCIENCE, HUMANITIES, oblast vzdělání dle Rámcových vzdělávacích programů) spadá do kategorie K3 (nedostatkové aprobace) v případě, že je zaměřen také alespoň na jeden obor, který jsou uvedeny na seznamu deficitních.

Dalším diferenciačním kritériem pro stanovení cílového procenta navýšení počtů studií je hledisko regionální. Na základě šetření a datových modelů (viz kapitolu 2) byly identifikovány kraje s nejvyšším podílem nekvalifikovaných učitelů. Prostřednictvím Programu budou ve vyšší míře podpořeny VVŠ, které v těchto krajích mají své sídlo.

Kraje s nejvyšším podílem nekvalifikovaných učitelů (kritérium pro kategorie K2-K3)²⁷:

Karlovarský kraj
Ústecký kraj
Plzeňský kraj
Liberecký kraj
Středočeský kraj
Hlavní město Praha

Uvedené regionální hledisko bude uplatněno současně a rovnoměrně v obou kategoriích K2 – K3 (0114 ost. a 0114 def.) navýšením základního navýšení na cílové o dalších 10 %.

U SP „Speciální pedagogiky“ a „Logopedie“ (kategorie K1) a u SP „Psychologie“ (kategorie K4) regionální hledisko uplatněno nebude.

6. Cíl Programu

Cílem Programu je navýšit počty studentů/studií, a zejména pak absolventů, SP vzdělávající budoucí učitele, speciální pedagogy, logopedy a psychology pro zajištění potřebného množství kvalifikovaných pedagogických pracovníků v regionálním školství v ČR. Zásadní podmínkou pro dosažení tohoto cíle je udržení či další zvýšení kvality vzdělávání v podporovaných SP a absolventů těchto SP a jejich připravenosti pro výkon povolání pedagogického pracovníka při zajištění maximální efektivity vzdělávacího procesu.

Zajištění, případně posílení podmínek pro kvalitní vzdělávání spočívá v

- posílení financování výuky navýšeného počtu studentů s ohledem na úroveň reálných nákladů tohoto vzdělávání,
- zvýšení mezd akademických pracovníků v dotčených SP,
- navýšení počtu akademických pracovníků zapojených do výuky dotčených studijních programů minimálně tak, aby nestoupl počet studentů na 1 pedagoga o více než 10 %,
- modernizaci výuky, včetně jejích metod a forem tak, aby vedla k co nejvyšší připravenosti na profesi a k rozvoji profesních kompetencí, včetně naplňování Kompetenčního rámce absolventa a absolventky učitelství u učitelských SP,
- modernizaci výukové infrastruktury v souladu s § 18 odst. 4 zákona o vysokých školách, tj. mimo program podle § 12 – 13 rozpočtových pravidel.

Cílové hodnoty navýšení a cílové celkové počty studentů/studií po jednotlivých kategoriích²⁸

Kategorie		Stav k 31.10.24	Základna (průměr 2022-4)	Navýšení v %		Celkové cílové navýšení		Počet po navýšení
Č.	Popis			Zákl	Reg	%	Počet	
1	0111 a 0915	1574	1 558	20 %	0 %	20 %	318	1 892
2	0114-ost ^{Pozn.}	5 124	5 063	10 %	4,3 %	14,3 %	723	5 847
3	0114-def ^{Pozn.}	4 023	3 975	20 %	4,3 %	24,3 %	965	4 988

²⁷ Pro podrobné zdůvodnění tohoto výběru viz kapitulu 2.

²⁸ V průběhu Programu mohou nabývat většího významu počty absolventů, než počty zapisovaných studentů – v případě potřeby lze tento parametr v Programu upravit v rámci předložení průběžné zprávy o plnění Programu pro informaci vládě.

4	0313	850	870	50 %	0 %	50 %	435	1 285
---	------	-----	-----	------	-----	------	-----	-------

Pozn.: U kategorií 2 a 3 musela být část údajů vstupujících do základny pro stanovení navýšení počtu studií z důvodu chybějící metodiky stanovena odborným odhadem. Tyto hodnoty (spolu s hodnotami se od této základny odvíjejícími) budou dodatečně upřesněny po doplnění metodiky na počátku realizace Programu.

Navýšení počtů studentů/studií v uvedených kategoriích nesmí být realizováno na úkor (nesmí dojít ke snižování počtů studentů /studií) SP s ISCED 0112 a 0113, v nichž jsou vzdělávání budoucí pedagogičtí pracovníci v regionálním školství.

Konečným dopadem do regionálního školství, ke kterému program přispěje, je:

- 1) snížení podílu nekvalifikovaných a neaprobovaných učitelů, zejména v tzv. nedostatkových aprobacích;
- 2) zvýšení počtu škol s psychologem a/nebo speciálním pedagogem;
- 3) snížení počtu žáků na 1 psychologa/speciálního pedagoga v krajích, kde je tento údaj výrazně nadprůměrný.

Program samotný nemůže zajistit uskutečnění konečného dopadu, ale jeho cílem je k němu výrazně přispět. Míra naplňování konečného dopadu bude ze strany MŠMT sledována a vyhodnocována a budou zvažovány možné intervence na podporu jeho naplnění, viz kapitolu 14.

7. Věcná náplň Programu

Na straně VVŠ škol bude účinnost Programu podpořena zejména následujícími nástroji:

- organizační zajištění přijímacího řízení pro navýšené počty přijímaných studentů,
- materiálně technické zajištění studia,
- opatření v oblasti personální a mzdové politiky,
- tvorba a zavedení opatření ke zvýšení úspěšnosti studia,
- zvýšení propagace dotčených SP (např. spolupráce se středními školami, veřejná komunikace zaměřená na potenciální uchazeče, účinná komunikace o obsahu, zaměření a kvalitě studia ad.),
- zajištění vzdělávacích programů pro provázející učitele,
- zkvalitňování výuky a celkové realizace SP mj. implementací Kompetenčního rámce absolventa a absolventky učitelství a zaváděním formativního hodnocení aktivizačních a interaktivních metod výuky v úzké spolupráci s pedagogy z regionálního školství,
- posilováním evaluace kvality SP sběrem relevantních dat o dosahovaných kompetencích studentů a absolventů i o reálném uplatnění a kariérní dráze absolventů, a také o spokojenosti studentů a vnímané kvalitě studia a jeho částí,
- zajištění individuálnějšího přístupu při přípravě studentů.
- výzkumná činnost spojená s výukou v podpořených studijních programech.

8. Zahájení realizace Programu

Od 1. ledna 2026.

9. Doba trvání Programu

Program bude realizován v letech 2026–2037, tzn. v délce 12 let. Po tuto stanovenou dobu je pro zúčastněné školy zajištěna předvídatelnost financování, což jim dává motivaci k provádění

strukturálních změn (akreditace nových SP, otevírání nových kateder apod.) k vytvoření podmínek pro navýšené počty studentů i absolventů i zajištění kvality vzdělávání.

Navržená délka vychází ze standardní doby studia podporovaných SP, a to tak, že odpovídá dvěma cyklům nejdelších magisterských SP v délce 6 let (SDS+1) pro vyhodnocení navýšení počtů absolventů. Délka trvání 12 let je současně přiměřenou dobou, minimalizující pochybnosti o nesystémovosti a neefektivnosti vynaložených prostředků, jako by tomu bylo v případě jednorázového opatření. Postupné navyšování počtu studentů v průběhu trvání Programu umožní zajistit vysokou kvalitu výuky při rostoucí zátěži škol a zejména dává prostor pro efektivní uplatnění postupně navyšovaného počtu graduovaných absolventů v praxi.

10. Výše podpory

Výše podpory v rámci Programu vychází z rozhodnutí, že výdaje na realizaci SP zahrnutých do Programu budou pro všechna studia z důvodu žádoucí finanční stimulace navýšeny na částku ve výši 1,1násobku výše prostředků, vycházejících na uvedené SP pro r. 2025. Do výdajů Programu tak vstupují prostředky na navýšená studia v celé výši 1,1násobku stávajících prostředků, na studia evidovaná k 31. 10. 2024 prostředky na toto navýšení ve výši 0,1násobku stávajících prostředků. Uvedená výše navýšení může být v reálu drobně upravena v návaznosti na zpřesnění počtů podporovaných studií.

11. Kvantifikace výdajů na realizaci Programu

Vstupní data pro výpočet

Data pro stanovení základny, z níž bude stanoveno navýšení počtů studií (v prvních ročnících)

Základnou pro výpočet navýšení, jako hlavního parametru a cíle Programu, je vážený průměr počtu přepočtených studií **v prvních ročnících** Bc, Mgr a NMgr ve SP definovaných v kapitole 4 za roky 2022–2024 (váhy 2:3:5).

Celková základna sestává z důvodu požadovaného rozdílného nastavení cílových hodnot pro jednotlivé kategorie podporovaných učitelských profesí K1 – K4, včetně jejich sledovatelnosti a vyhodnotitelnosti, z 4 dílčích základen Z1 – Z4: dílčí základny pro ISCED 0111 – pro SP speciální pedagogiky a logopedie, dílčí základny pro SP ISCED 0114 deficitní, dílčí základny pro ISCED 0114 ostatní a dílčí základny pro ISCED 0313 – SP „Psychologie“.

Rozdělení SP s předmětovou specializací, tedy s ISCED 0114 a ostatní (dále jen „ISCED 0114“) na deficitní a na ostatní je provedeno podle jejich aprobačního zaměření.

Způsob získání potřebných vstupů

Údaje za SP s ISCED 0111, 0313 a 0915 budou získány z informačního systému „Sdružené informace matrik studentů (dále jen SIMS), údaje za SP s ISCED 0114 ze SIMS v případě, že se jedná o SP, kde je aprobace uvedena v názvu, v ostatních případech z podkladů vyžádaných MŠMT od VVŠ. Do dílčí základny ISCED 0114 deficitní jsou zahrnuty SP vedené v SIMS s deficitní aprobací uvedenou v názvu, a další SP s předmětovou specializací z podkladů VVŠ, u kterých je výuka učitelství s deficitní aprobací požadovaným způsobem doložena.

Výpočet cílového navýšení (v prvních ročnících)

Cílové navýšení pro jednotlivé kategorie:

dílčí základna (Z1 – Z4) x příslušné procento cílového navýšení

Cílové navýšení celkové:

Součet součinů: dílčí základna (Z1 – Z4) x příslušné procento cílového navýšení

Cílové počty studií po navýšení (v prvních ročnících)

Součet počtů studií v prvních ročnících SP dle jednotlivých dílčích základen k 31. 10. 2024 + vypočtených počtů navýšených studií prvních ročnících dle jednotlivých základen.

Základna pro výpočet celkové finanční alokace

Celkový počet navýšených studií v prvních ročnících (s jejich postupným promítáním do dalších ročníků) všech SP v rámci Z1 – Z4 za všechny VVŠ + celkový počet studií ve SP v rámci Z1 – Z4 za všechny VVŠ k 31. 10. 2024.

Výpočet celkové finanční alokace na Program

Výpočet je proveden pro Programem nastavenou náběhovou křivku navyšování počtu studentů pro Z1 – Z3 pro první rok 50 % cílového navýšení Programu, druhý rok 75 % cílového navýšení a od třetího roku 100 % cílového navýšení. Pro Z4 je náběhová křivka stanovena odlišně: pro první rok 60 %, pro druhý rok 80 % a od třetího roku 100 % cílového navýšení.

Celková alokace prostředků na realizaci Programu bude součtem součtu součinů: počet navýšených studií v rámci dílčí základny (se zahrnutím postupného navyšování při prostupu do vyšších ročníků) x stanovená výše poskytovaných prostředků na jedno navýšené studium v rámci dílčí základny plus součtu součinů: počet studií dílčí základny před navýšením (stav k 31. 10. 2024) x rozdíl výše poskytovaných prostředků na jedno navýšené studium v rámci dílčí základny a průměrného normativu 2025 x průměrný KEN za všechny SP vstupující do dílčí základny.

Pro výpočet výdajů v jednotlivých letech Programu je v návaznosti na inflaci uvažováno s konstantním nárůstem prostředků poskytovaných na jedno studium o 2 %.

Přehled výdajů na Program v jednotlivých letech (v mil. Kč)

2026	2027	2028	2029	2030	2031
320,1	480,1	680,3	919,1	1 138,7	1 321,7
2032	2033	2034	2035	2036	2037
1 473,1	1 594,8	1 684,4	2 111,7	2 205,1	2 300,3

Celkové výdaje na Program představují částku 16 229,4 mil. Kč.

12. Financování programu

Financování Programu bude po jeho schválení ve vládě ČR realizováno prostřednictvím ukazatele P rozpočtu vysokých škol.

Školy obdrží finanční prostředky na kalendářní rok na základě dat ze SIMS k 31. 10. předchozího roku a po podpisu prohlášení, v němž se škola zavazuje k plnění závazků vyplývajících pro daný rok z projektovaných cílů Programu a k dodržení požadovaného způsobu nakládání s prostředky na plnění cílů Programu pro daný rok. Součástí závazků uvedených v prohlášení je i souhlas školy

s případným vrácením poskytnutých prostředků nebo jejich části při uplatnění regulačních mechanismů/neplnění přijatých závazků.

Podíl VVŠ na poskytnutých prostředcích bude odvozen od jejího podílu na dosažení cílů Programu.

Výdaje na Program budou poskytovány z rozpočtové kapitoly MŠMT bez dalších nároků na státní rozpočet.

13. Způsobilost užití poskytnutých prostředků

V případě použití poskytnutých prostředků v rozporu se stanoveným cílem, zejména v případě neplnění závazku navýšení počtů studií v uvedených SP jako celku i počtů v jednotlivých kategoriích, bude příslušné VVŠ objem podpory krácen v rozsahu odpovídajícím míře neplnění závazku způsobem konkretizovaným v rozhodnutí o poskytnutí příspěvku. Disponibilní prostředky v případě jejich získání v důsledku neplnění závazku navýšení některou VVŠ mohou být využity ve prospěch VVŠ, která převezme odpovídající část závazku k naplnění cílů Programu.

14. Řízení Programu, průběžný monitoring a kontrola

Realizace Programu navazuje na opatření, která MŠMT v oblasti pedagogických SP a VVŠ připravujících učitele realizuje již v několik let. Do roku 2024 včetně byla finanční podpora, i s ohledem na to, že byla poskytována vždy na jeden rok, cílena zejména na kvalitativní aspekty vzdělávacího procesu, a to jak v oblasti studentů, tak i vyučujících. V roce 2025 již s perspektivou připravované garantované dlouhodobosti podpory byl jako nastartování procesu podpořeného tímto Programem doplněn i kvantitativní prvek, když je poskytnutá podpora vázána na navýšení počtů studií ve SP (jedná se v zásadě o SP zahrnuté do tohoto Programu a navíc učitelství pro MŠ a 1. stupeň ZŠ) o 5 % pro AR 2025/26. Poskytnuté prostředky pro rok 2025 jsou kromě naplnění tohoto kvantitativního cíle určeny i na realizaci přípravných kroků k zajištění avizovaných cílů tohoto Programu, představujících další již poměrně výrazný nárůst počtu studentů.

Rovněž u SP psychologie byla v r. 2025 realizovaná podpora podmíněna mimo jiné navýšením počtů studií do AR 2025/26 o 20 %.

Navýšení, ke kterému takto dojde pro AR 2025/2026 (a které se promítne do výstupu SIMS k 31. 10. 2025), tak již bude částečně naplňovat navýšení projektované tímto Programem pro akademický rok začínající v prvním roce jeho realizace (vstoupí do výstupu ze SIMS k 31. 10. 2026).

I přes uvedenou realizovanou podporu spojenou s navýšením počtů studentů pro AR 2025/26 je z důvodu ambicióznosti definovaných cílů v Programu uvažováno s náběhovou křivkou k dosažení cílových hodnot, a to po dobu tří let s postupným nárůstem počtů studentů, u kategorií K1 až K3 pro 1. rok o polovinu, v dalších dvou letech vždy o jednu čtvrtinu cílového navýšení, u kategorie K4 pro 1. rok o 60 % a v následujících dvou letech vždy o dalších 20 %.

U VVŠ s nulovými nebo velmi nízkými počty studentů vzdělávaných v předmětných SP (vážený průměr 2022-24 v některé z kategorií Z1 až Z4 je 10 a méně) nelze procentuální navýšení aplikovat. Tyto VVŠ nebudou v dané kategorii do Programu zahrnuty. Na základě žádosti této VVŠ je lze do Programu v průběhu zapojit na základě individuálního jednání mezi VVŠ a MŠMT jim stanovit cílové hodnoty navýšení počtu studií v dané kategorii.

Navýšené počty studií budou poměřovány s hodnotami přepočteného počtu studií v prvních ročních předmětných SP, zjišťovanými z informačního systému SIMS k 31. 10. 2024, a údaji o počtech studií k 31. 10. 2024 (u SP s předmětovou specializací) dodanými VVŠ.

Dále bude průběžně monitorováno, zda a do jaké míry se po navýšení počtů absolventů daří naplňovat také konečné cíle programu uvedené v části 6, tedy nakolik se daří snižovat podíl nekvalifikovaných a neaprobovaných učitelů, zejména v tzv. nedostatkových aprobacích, nakolik se zvyšuje počet škol s psychologem a/nebo speciálním pedagogem a nakolik dochází ke snížení počtu žáků na 1 psychologa/speciálního pedagoga v krajích, kde je tento údaj výrazně nadprůměrný. Na základě návazných analýz bude vyhodnoceno, zda je zapotřebí realizovat návazné intervence, například zacílené na podporu motivace nástupu a setrvání kvalifikovaných pracovníků ve školství (např. se zacílením na nedostatkové aprobace, psychology, speciální pedagogy nebo obzvláště znevýhodněné regiony či školy, což je již částečně realizováno v projektu MŠMT Podpora rovných příležitostí z Národního plánu obnovy a návazně má být realizováno také formou tzv. indexového financování škol), případně na podporu získání kvalifikace cestou celoživotního vzdělávání (tj. cestou studia pedagogiky nebo studia k rozšíření odborné kvalifikace podle § 22 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů) nebo jiným vhodným způsobem intervenovat s cílem efektivně podpořit naplnění konečných cílů programu.

Regulační mechanismy

Regulační mechanismy mohou být uplatněny:

- v případě, kdy v průběhu roku zapojená VVŠ sama oznámí, nebo bude prokazatelně zjištěno, že není schopna naplnit svůj závazek – vrácením části již pro daný rok poskytnutých prostředků,
- na základě vyhodnocení průběžných zpráv či jiných zjištění MŠMT, že došlo k jinému jevu (např. významné změně struktury deficitních aprobací směrem k těm méně finančně náročným), který snižuje nebo úplně maří dosažení cílů Programu – vrácením nebo neposkytnutím prostředků nebo jejich části v závislosti na tom, kdy byl důvod k tomuto opatření zjištěn.
- v případě, kdy dojde k nenaplnění povinných parametrů podpory, mezi které patří např. požadavek na to, aby se celková neúspěšnost v dokončování studia v podpořených SP nezvyšovala v meziročním srovnání či aby se nesnižoval poměr studentů, kteří pokročí při studiu do dalšího ročníku.

Uplatněné regulace nemají povahu sankcí, jedná se o opatření, která zohledňují míru nedosažení požadovaných cílů Programu. Jsou stanovovány individuálně s tím, že jejich rozsah by měl proporčně odpovídat míře nedosažení požadovaných cílů. Obecným principem je, že do celkové regulace se výrazně promítá snížení poskytnuté částky za neplnění závazku navýšení počtu studentů, částečně pak vliv tohoto neplnění na výši bonifikace u stávajících studentů.

Ve všech výše uvedených případech před uplatněním regulačního mechanismu platí možnost dohodovacího řízení, v němž VVŠ může zjištěný nedostatek vysvětlit a zdůvodnit. MŠMT na základě tohoto řízení může argumentaci přijmout a od uplatnění regulačního mechanismu bez dalších podmínek nebo při stanovení podmínek pro nápravu [např. akceptovat, že požadované parametry i přes jejich nesplnění v jednom roce v součtu za dva (tři) roky naplněny budou] zcela nebo částečně ustoupit.

Kontrola realizace Programu – kritéria s dopadem na financování

Kontrola naplňování cílů Programu bude prováděna porovnáním počtů přepočtených studií vedených v SIMS k 31. 10. příslušného kalendářního roku a doložených VVŠ v případě SP

s předmětovou specializací s počty přepočtených studií vedených v SIMS a doložených VVŠ v případě SP s předmětovou specializací k 31. 10. 2024 a na základě vyhodnocení průběžných zpráv o realizaci Programu, které budou zúčastněné VVŠ předkládat po skončení každého kalendářního roku.

U SP s ISCED 0114 připravujících učitele s předmětovou specializací, případně u SP s jiným ISCED prokazatelně připravujících učitele 2. stupně ZŠ a/nebo SŠ s předmětovou specializací, které budou realizovány formou pětiletého souvislého Mgr. studia, bude dále po dohodě s jednotlivými VVŠ započítávána do ukazatele pro plnění cílových hodnot také hodnota počtu studentů/studií 4. ročníků těchto SP obdobně, jako kdyby se stali studenty 1. ročníků NMgr. studia. Důvodem je to, že tyto SP, akreditované jako souvislé pětileté Mgr. Programy, nesmí být v Programu znevýhodněny oproti SP, které realizují přípravu učitelů pro 2. stupeň ZŠ a/nebo pro SŠ jako bakalářský a navazující magisterský program.

Údaje o realizaci Programu budou v průběžných zprávách strukturovány dle jednotlivých kategorií, s tím, že v kategorii „0114 def“ budou dále rozepsány podle jednotlivých nedostatkových aprobací.

Za první dva roky Programu bude sledováno a kontrolováno plnění postupného navyšování požadovaných počtů zapsaných studií do prvních ročníků dle uvedené náběhové křivky, v roce třetím půjde o kontrolu dosažení cílových hodnot a současně ověření míry úspěšnosti studia při přestupu z 1. do 2. a z 2. do 3. ročníku podporovaných SP, resp. o vývoj počtu absolventů ve dvouletých navazujících magisterských SP.

V dalších letech, kdy by již počty zapisovaných studií do prvních ročníků měly být v zásadě konstantní, bude předmětem kontroly a vyhodnocování (u bakalářských SP od 4. roku a u magisterských SP od 6. roku) skutečný vliv Programu na zvýšené počty absolventů.

Výsledky kontrol a vyhodnocení průběžných zpráv budou spolu s dalšími možnými skutečnostmi a žádoucími aktualizacemi zohledněny v případné revizi Programu, která je předběžně uvažována před zahájením sedmého roku Programu.

Průběžné zprávy

Průběžné zprávy o realizaci Programu předloží v něm zapojené VVŠ MŠMT za každý rok nejpozději do 30 dnů po jeho skončení.

Údaje o počtech studií v Programem podporovaných SP a počtech absolventů těchto SP budou strukturovány do 4 kategorií v souladu se strukturováním Programu, v případě, že je do Programu zapojeno více vnitřních organizačních jednotek VVŠ ještě navíc v tomto podobnějším členění.

Průběžná zpráva obsahuje také údaje o studijní neúspěšnosti v dotčených SP a o průchodnosti mezi jednotlivými ročníky studia v dotčených SP a bude jasně doloženo, zda a do jaké míry se tyto ukazatele ve srovnání s předchozím obdobím (alespoň 3 roky do minulosti) mění.

Součástí průběžné zprávy v pravidelném intervalu jednou za tři roky (poprvé ve zprávě za první 3 roky trvání Programu) dále bude zpráva o evaluaci kvality realizovaných SP zapojených do Programu, zejména s ohledem na dosahování cílů SP, tedy rozvoj kompetencí studentů v souladu s Kompetenčním rámcem absolventa a absolventky učitelství (u SP učitelství) a rozvoj kompetencí studentů s relevantním profilem absolventa u ostatních relevantních SP. Součástí této evaluace musí být také evaluace kvality pedagogických praxí a jejich integrace do SP jako celku a dále vyhodnocení míry nastupování a setrvávání absolventů SP v pedagogických

profesích. Součástí zprávy z evaluace je také souhrn zjištěných silných a slabých stránek realizovaných SP a informace o přijatých opatřeních k dalšímu zkvalitňování těchto SP. Podrobnější náležitosti této evaluační zprávy stanoví MŠMT.

15. Ukončení a vyhodnocení Programu

Zapojené VVŠ po skončení Programu vypracují závěrečnou zprávu o plnění Programu za svou školu. Struktura této zprávy bude vycházet ze struktury každoročních průběžných zpráv s případným upřesněním ze strany MŠMT pro možné zohlednění nových okolností, které v průběhu realizace Programu mohou nastat.

MŠMT po uplynutí prvních 5 let realizace Programu vypracuje a vládě ČR předloží informaci o průběhu plnění cílů Programu. V rámci této informace mohou být navrženy i dílčí úpravy Programu, např. zohlednění žádoucího rozšíření realizace SP Psychologie na dalších VVŠ mimo stávající VVŠ, změna hlavního sledovaného parametru z navýšeného počtu studií na navýšený počet absolventů apod.

MŠMT po skončení Programu vypracuje a vládě ČR předloží informaci s vyhodnocením po jeho realizaci.

16. Závěr

Navrhovaný Program vytváří reálné podmínky pro řešení nedostatku učitelů a dalších odborných pedagogických pracovníků (speciálních pedagogů a psychologů) v regionálním školství ve fázi jejich profesní přípravy. Zajišťuje dlouhodobou perspektivu a financování pro strategické plánování kapacit a rozvoje podmínek vzdělávání na veřejných vysokých školách připravujících učitele, speciální pedagogy a psychology. Klade důraz na zohlednění demografického vývoje, na odlišnosti v míře nedostatku učitelů v závislosti na stupni vzdělávání i předmětové aprobaci, a také v závislosti na regionálních odlišnostech v potřebách.

Příloha č. 1

Přepočtené počty učitelů dle věku, jejich průměrný věk a potřeba nových personálních kapacit dle vyučovaných předmětů/oblastí na 1. a 2. st. ZŠ a u všeobecně vzdělávacích předmětů/předmětových oblastí ve SŠ

Zdroj dat: Mimořádné dotazníkové šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ 2025, MŠMT

	Přepočtené počty učitelů (počet úvazků)	věk:		Průměrný věk	Orientační počet úvazků spojený s potřebou nových personálních kapacit	z toho zajistit na trhu práce je kritický problém (neočekáváme vyřešení do 12 měsíců)	
		55–64 let	65 let a více			Počet úvazků	Podíl z celku
Učitelé na 1. st. ZŠ celkem	38 643,4	28,1 %	3,8 %	48,1	2 805,1	621,7	22,2 %
učitel/ka 1. stupně ZŠ (níže nespecifikovaný)	33 556,8	29,5 %	3,9 %	48,4	2 274,5	438,2	19,3 %
učitel/ka anglického jazyka na 1. stupni ZŠ	2 717,4	12,8 %	2,2 %	44,2	322,2	105,8	32,8 %
učitel/ka specifických předmětů pro žáky zařazené ve třídě se SVP	1 705,9	27,7 %	4,2 %	48,2	170,4	70,8	41,5 %
učitel/ka v přípravné třídě ZŠ	529,9	22,3 %	1,9 %	46,5	15,6	–	–
učitel/ka v přípravném stupni ZŠ speciální	69,9	18,3 %	1,5 %	44,8	8,3	3,5	42,3 %
učitel/ka v základní škole pro výuku češtiny pro cizince	63,5	14,2 %	16,6 %	47,8	14,1	3,4	24,2 %
Učitelé na 2. st. ZŠ celkem	38 157,6	22,7 %	4,0 %	46,7	3 499,7	1 545,5	44,2 %
anglický jazyk	4 990,7	13,4 %	1,9 %	44,7	471,1	149,2	31,7 %
český jazyk a literatura	4 962,6	23,8 %	5,0 %	47,0	310,6	78,1	25,1 %
čeština pro cizince	82,0	17,2 %	9,6 %	47,4	8,9	2,4	26,7 %
člověk a příroda	259,5	22,5 %	3,3 %	46,3	20,4	5,4	26,3 %
člověk a společnost	194,2	22,7 %	2,5 %	46,4	7,0	0,3	4,5 %
člověk a svět práce	418,3	29,8 %	5,3 %	49,1	16,8	7,6	45,5 %
člověk a zdraví	99,2	22,8 %	1,8 %	45,0	5,4	0,8	14,3 %
dějepis/historie	1 902,5	21,3 %	3,7 %	45,6	55,8	9,3	16,7 %
estetická výchova a jiné v oblasti umění a kultury	130,0	22,7 %	4,5 %	46,5	11,8	1,5	12,3 %
francouzský jazyk	99,2	11,0 %	2,2 %	45,0	19,5	10,0	51,6 %
fyzika	1 779,9	30,8 %	5,9 %	49,5	468,2	324,5	69,3 %
hudební výchova	929,5	22,7 %	4,9 %	46,9	87,6	33,0	37,7 %
chemie	1 034,1	24,4 %	4,4 %	47,7	121,8	62,2	51,1 %
informatika	1 816,9	16,3 %	1,9 %	44,0	412,9	245,9	59,6 %
matematika	5 193,3	31,2 %	4,5 %	49,2	671,8	338,0	50,3 %
mediální výchova	25,8	6,0 %	0,7 %	41,8	5,3	1,4	26,5 %
německý jazyk	1 742,9	18,3 %	4,7 %	47,6	134,9	50,1	37,2 %
osobnostní a sociální výchova	104,8	20,6 %	2,0 %	45,9	10,3	2,5	23,8 %
ostatní cizí jazyky	56,1	33,7 %	8,1 %	51,0	21,9	10,6	48,5 %
ostatní, samostatně nezařazené	691,1	21,5 %	4,2 %	46,7	52,4	23,5	44,8 %
polský jazyk	15,4	34,0 %	–	49,2	–	–	x
pracovní činnosti	1 032,8	29,1 %	6,4 %	49,3	47,0	22,6	48,1 %
přírodopis/biologie/ekologie	1 753,2	18,4 %	3,5 %	45,5	57,1	12,8	22,4 %

rodinná výchova	49,4	22,3 %	3,4 %	46,9	3,4	2,1	63,5 %
ruský jazyk	268,3	50,9 %	7,7 %	52,6	2,9	0,5	17,5 %
specifické předměty pro žáky zařazené ve třídě se SVP	1 221,0	34,5 %	6,4 %	50,4	138,3	65,5	47,4 %
španělský jazyk	168,8	9,0 %	1,2 %	43,5	51,7	28,0	54,0 %
tělesná výchova	2 876,1	17,8 %	3,5 %	44,1	147,7	28,0	19,0 %
výchova k občanství	833,5	21,0 %	2,6 %	45,0	13,8	1,5	10,5 %
výchova ke zdraví	354,4	17,9 %	2,0 %	44,0	4,9	0,4	8,3 %
výtvarná výchova	1 354,1	23,7 %	5,0 %	47,2	49,8	12,8	25,7 %
zeměpis/geografie	1 718,1	22,4 %	3,4 %	45,7	68,8	15,1	22,0 %
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů/předmětových oblastí ve SŠ	26 524,3	26,8 %	6,6 %	48,7	1 718,8	496,4	28,9 %
anglický jazyk	5 282,2	19,3 %	4,0 %	47,5	251,6	26,6	10,6 %
český jazyk a literatura	3 285,8	30,4 %	7,4 %	49,2	208,6	17,1	8,2 %
čeština pro cizince	7,5	5,3 %	16,5 %	48,8	1,1	–	–
člověk a příroda	94,4	16,0 %	6,6 %	45,7	2,7	1,0	38,6 %
člověk a společnost	64,9	17,2 %	6,0 %	46,5	1,9	–	–
člověk a svět práce	28,3	29,9 %	2,4 %	48,0	0,7	–	–
člověk a zdraví	47,8	22,7 %	5,1 %	45,3	2,1	–	–
dějepis/historie	852,6	26,1 %	6,3 %	47,7	18,0	0,2	1,3 %
estetická výchova a jiné v oblasti umění a kultury	190,7	20,0 %	9,3 %	48,4	3,2	–	–
francouzský jazyk	307,0	16,3 %	3,8 %	48,0	14,3	4,0	28,2 %
fyzika	1 064,6	35,6 %	10,2 %	51,0	195,7	110,5	56,5 %
hudební výchova	328,1	27,1 %	4,9 %	48,0	7,1	–	–
chemie	947,4	24,8 %	6,5 %	47,9	62,1	17,0	27,3 %
informatika	1 719,8	28,0 %	6,8 %	48,1	267,5	155,4	58,1 %
matematika	3 269,3	35,8 %	8,0 %	50,8	357,5	120,4	33,7 %
mediální výchova	16,1	14,6 %	2,6 %	42,8	0,2	–	–
německý jazyk	1 682,7	26,6 %	7,2 %	50,7	46,4	6,0	12,9 %
občanská nauka/základy společenských věd	1 158,3	27,4 %	7,0 %	48,2	29,1	0,6	2,1 %
osobnostní a sociální výchova	41,8	19,9 %	3,5 %	46,4	1,0	–	–
ostatní cizí jazyky	54,0	21,6 %	8,5 %	49,9	1,8	0,2	13,5 %
ostatní společenské vědy	448,7	30,4 %	8,5 %	50,0	13,2	1,9	14,5 %
ostatní, samostatně nezařazené	318,4	25,6 %	6,7 %	48,7	11,0	6,1	55,4 %
polský jazyk	3,7	55,9 %	–	51,4	2,5	0,1	3,8 %
pracovní činnosti	27,5	41,9 %	9,1 %	53,9	2,1	–	–
přírodopis/biologie/ekologie	962,5	24,7 %	6,6 %	47,7	17,9	2,8	15,7 %
rodinná výchova	18,9	36,8 %	4,9 %	50,8	0,1	–	–
ruský jazyk	225,2	44,7 %	11,1 %	52,1	6,3	0,9	13,5 %
specifické předměty pro žáky zařazené ve třídě se SVP	270,6	35,6 %	7,1 %	51,0	27,5	5,8	21,0 %
španělský jazyk	464,5	13,3 %	1,3 %	44,8	34,3	9,6	27,9 %
tělesná výchova	2 405,9	26,2 %	7,8 %	47,6	107,6	9,5	8,8 %
výchova k občanství	9,7	18,0 %	1,0 %	45,9	–	–	–
výtvarná výchova	341,5	30,1 %	8,4 %	50,1	7,0	–	–
zeměpis/geografie	583,8	21,1 %	5,1 %	46,3	16,5	0,6	3,5 %

Příloha č. 2: Zdrojová data s absolutními hodnotami pro mapy č. 1, 2, 3

Zdroj: Výkazy MŠMT, databáze SIMS, zpracování projekt TAČR TQ01000439

Absolventi učitelství, učitelé celkem a z nich nekvalifikovaní							
		Absolventi 2001-24		Učitelé 2024/2025		Bez kvalifikace	
Česká republika	CZE	88 439	100,0%	152 410	100,0%		11,1%
Hlavní město Praha	PHA	16 790	19,0%	20 903	13,7%		15,5%
Středočeský kraj	STČ	-	0,0%	19 331	12,7%		19,1%
Jihočeský kraj	JHČ	6 418	7,3%	9 362	6,1%		5,9%
Plzeňský kraj	PLK	6 812	7,7%	7 868	5,2%		10,7%
Karlovarský kraj	KVK	-	0,0%	3 785	2,5%		19,3%
Ústecký kraj	ÚLK	6 488	7,3%	11 141	7,3%		15,2%
Liberecký kraj	LBK	3 533	4,0%	6 283	4,1%		12,2%
Královéhradecký kraj	HKK	5 908	6,7%	8 119	5,3%		9,9%
Pardubický kraj	PAK	482	0,5%	7 779	5,1%		9,0%
Kraj Vysočina	VYS	-	0,0%	7 504	4,9%		6,8%
Jihomoravský kraj	JHM	18 953	21,4%	16 589	10,9%		8,2%
Olomoucký kraj	OLK	12 370	14,0%	9 167	6,0%		9,1%
Zlínský kraj	ZLK	625	0,7%	8 275	5,4%		5,1%
Moravskoslezský kraj	MSK	10 061	11,4%	16 304	10,7%		5,8%

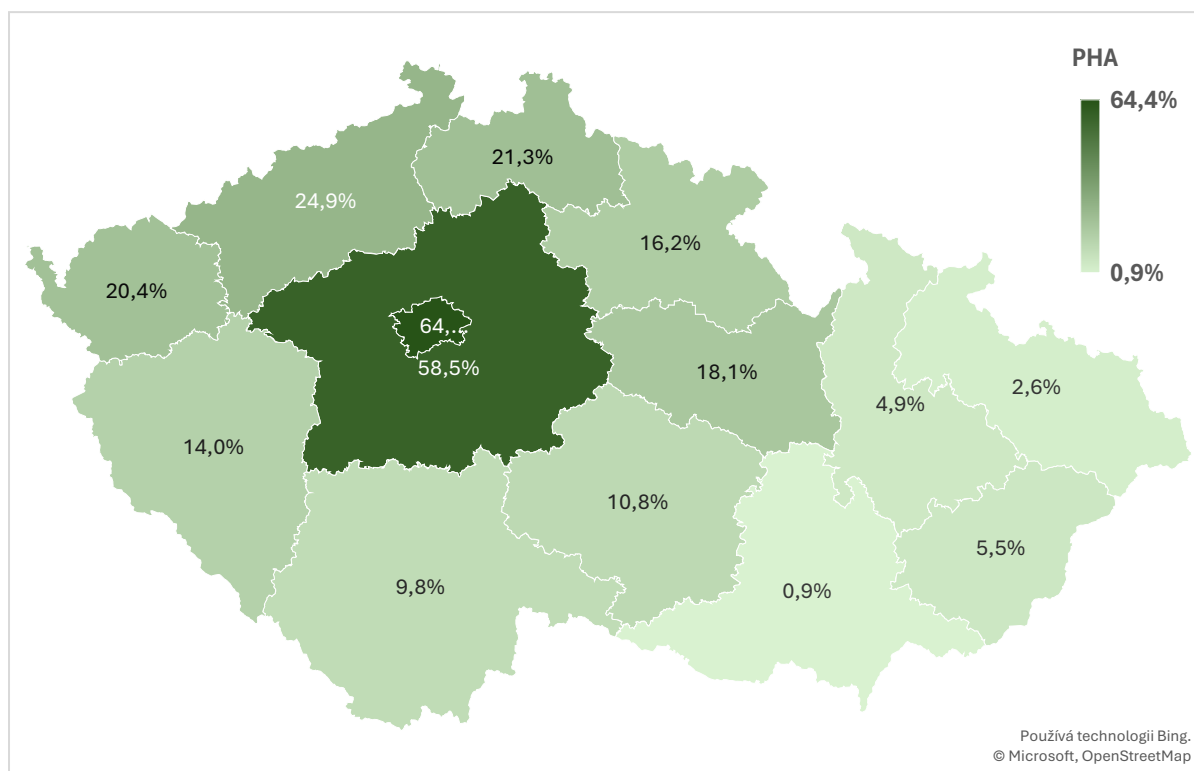
Příloha č. 3: Mezikrajská mobilita absolventů učitelství

Zdroj: Společné šetření ČŠI a PedF UK ze školního roku 2021/2022; zpracování projekt TAČR TQ01000439

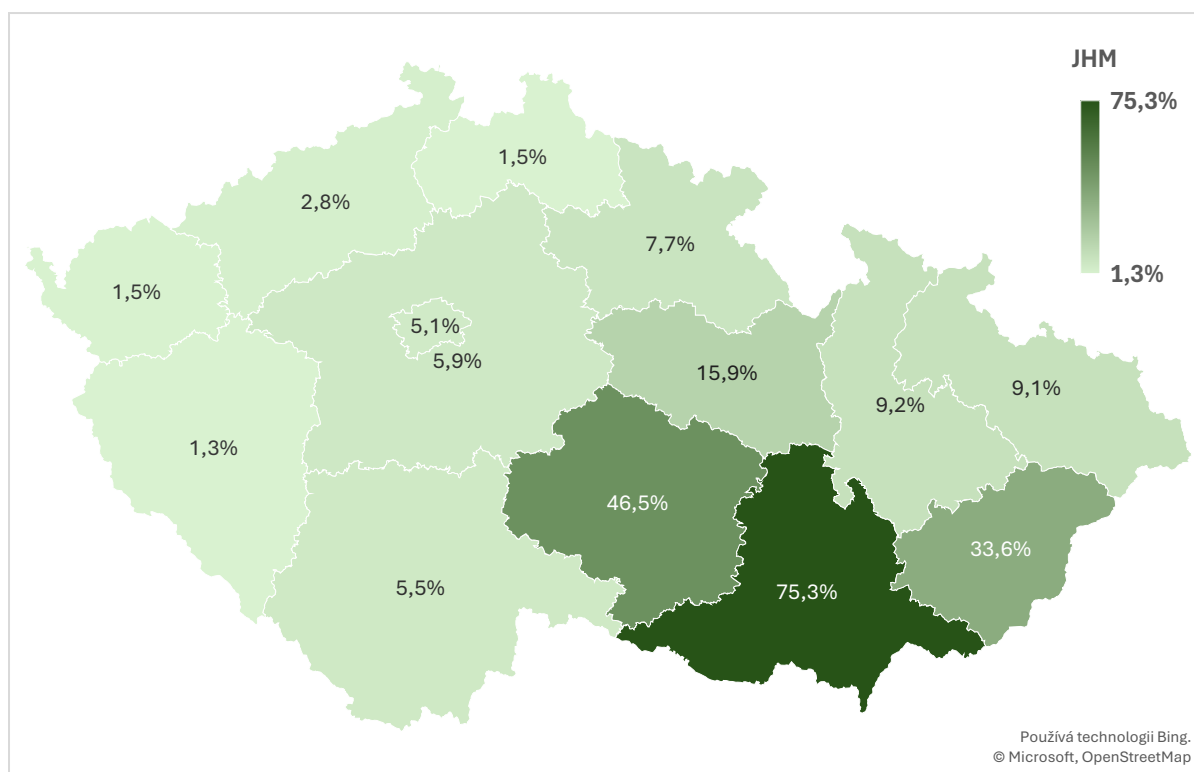
Kde vyučují absolventi učitelství z vysokých škol daného kraje 2021-2024										
		PHA	JHČ	PLK	ÚLK	LBK	JHM	OLK	MSK	
Česká republika	CZE	20,6%	9,0%	7,4%	8,1%	2,8%	18,0%	14,1%	12,9%	
Hlavní město Praha	PHA	64,4%	5,4%	4,8%	5,2%	1,2%	5,1%	6,2%	3,4%	
Středočeský kraj	STČ	58,5%	8,6%	6,1%	9,5%	2,6%	5,9%	3,7%	2,3%	
Jihočeský kraj	JHČ	9,8%	75,0%	5,6%	1,4%	0,2%	5,5%	1,2%	0,6%	
Plzeňský kraj	PLK	14,0%	6,0%	71,8%	3,4%	0,7%	1,3%	1,3%	0,4%	
Karlovarský kraj	KVK	20,4%	4,5%	46,3%	19,7%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	
Ústecký kraj	ÚLK	24,9%	2,2%	2,3%	58,9%	2,9%	2,8%	1,1%	2,8%	
Liberecký kraj	LBK	21,3%	1,2%	2,0%	19,1%	40,2%	1,5%	3,3%	0,2%	
Královéhradecký kraj	HKK	16,2%	0,5%	1,6%	3,3%	6,3%	7,7%	7,5%	1,4%	
Pardubický kraj	PAK	18,1%	2,3%	0,3%	4,9%	1,1%	15,9%	16,7%	4,8%	
Kraj Vysočina	VYS	10,8%	15,0%	1,2%	2,0%	1,4%	46,5%	9,5%	1,4%	
Jihomoravský kraj	JHM	0,9%	2,1%	0,4%	0,1%	0,1%	75,3%	15,0%	5,2%	
Olomoucký kraj	OLK	4,9%	0,8%	0,2%	0,6%	0,8%	9,2%	64,8%	15,6%	
Zlínský kraj	ZLK	5,5%	0,3%	1,8%	0,2%	0,2%	33,6%	35,8%	15,3%	
Moravskoslezský kraj	MSK	2,6%	0,4%	0,1%	0,2%	0,2%	9,1%	16,1%	69,3%	

Následující mapy zobrazují data z tabulky pro vybrané kraje.

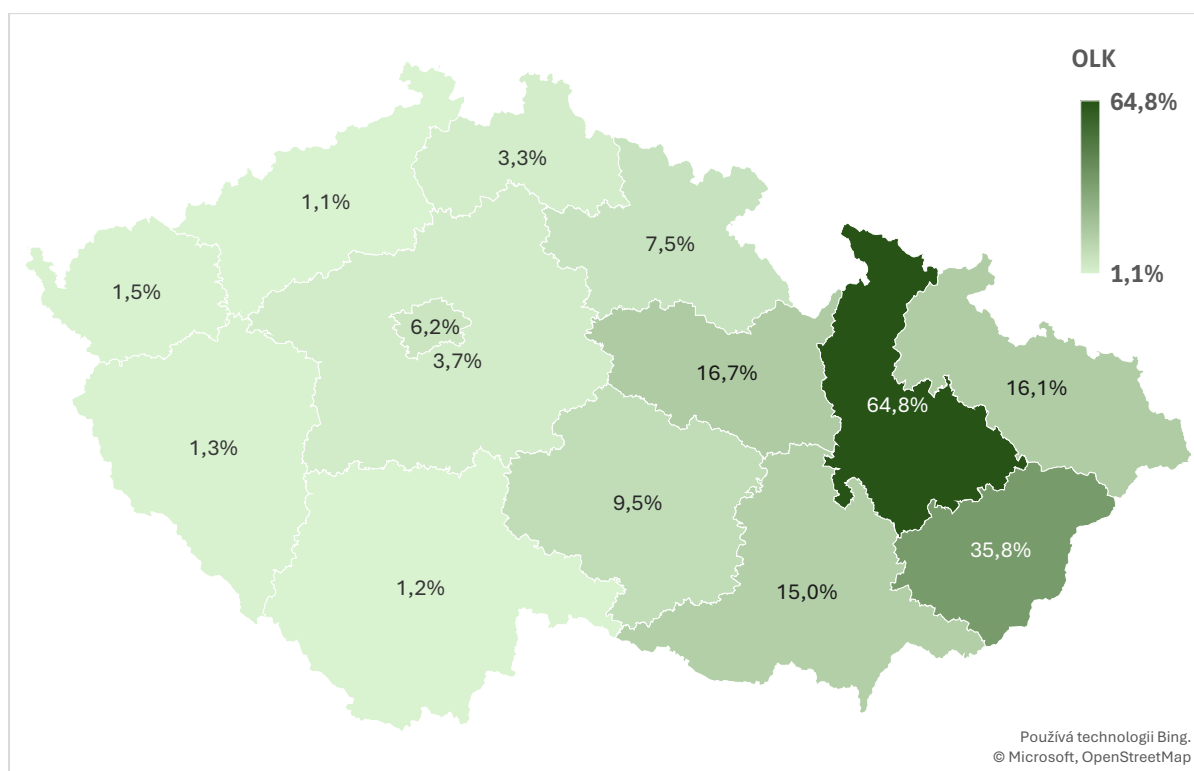
Podíl absolventů učitelství z Prahy mezi učiteli v jednotlivých krajích (2021-2024):

Podíl absolventů učitelství z Jihomoravského kraje mezi učiteli v jednotlivých krajích (2021-2024):

Podíl absolventů učitelství z Olomouckého kraje mezi učiteli v jednotlivých krajích (2021-2024):

Podíl absolventů učitelství z Jihočeského kraje mezi učiteli v jednotlivých krajích (2021-2024):

